

10. december Dan človekovih pravic

Leta 1948., 10. decembra je Generalna skupščina Združenih narodov soglasno sprejela Splošno deklaracijo o človekovih pravicah. Vsi narodi na svetu praznujejo ta dan kot pomemben datum v procesu osvoboditve človeka — posameznika in s tem človeške družbe na sploh. Ta dan pa je hkrati vzpodbuda in opomin vsem naprednim ljudem, da so na svetu še ljudje in narodi, ki niso svobodni.

Ne samo neposredna zgodovina, ko se je za nacističnega vladanja v Evropi človek spremenil v navadno številko in v predmet za eksperimentiranje, tudi danes so še vedno pojavi, ko se jemlje človeku njegovo osnovno, človeško dostojanstvo in ko se tepta pravico samoodločanja ljudi in narodov. Ze dejstvo, da so bivši Hitlerjevi eksperimentatorji, ki so jih izpustili pred kratkim iz zaporov, danes »junaki« in »zaslužniki«, zaskrbljuje. Črnsko vprašanje v ZDA še danes ni rešeno; o rasni diskriminaciji v Južni Afriki so že dvakrat zaman razpravljali na Generalni skupščini: je še mnogo narodov, ki se borijo za osnovno človeško pravico: pravico živeti v svobodni skupnosti.

Vsa ta neresena vprašanja predstavljajo potencialni vir mednarodne napetosti in prav tu se lepo vidi, kako je človek posameznik pravzaprav trdno povezan z obče človeško skupnostjo. Nemirna Severna Afrika, Ciper in še mnogo drugih primerov iz neposredne minulosti, to vse je rezultat boja nesvobodnih ljudi za svojo lastno afirmacijo, za afirmacijo svojega naroda, svoje državnosti.

Današnji mednarodni položaj nudi mnogo možnosti za rešitev vseh od sedaj neresenih problemov. Proces osvoboditve človeka nenehno napreduje. Vedno manj je nesamoupravnih področij, vedno manj nesvobodnih ljudi. Če ne gre s silo argumentov, ki so danes že izredno močni in tehtni, se uveljavlja pač z argumentom sile. S propagiranjem načel Splošne deklaracije in z nenehnim, vztrajnim bojem za uveljavljanje teh načel, pa bo slednjih poizkusov vse vse manj. S tem pa bo postavljen soliden temelj za mir v svetu.

Občinska konferenca ZB v Škofji Loki Plodno delo komisij - Priprave za pokrajsko konferenco Zveze borcev Slovenije

V navzočnosti okoli 40 delegatov in vrste gostov, zastopnikov množičnih organizacij in okrajnega odbora Zveze borcev, je bila 1. decembra v Škofji Loki občinska konferenca Zveze borcev. Posamezna poročila so pokazala zadovoljivo dejavnost posebej, ker je opaziti, da je novi način dela po komisijah zelo učinkovit. V diskusiji pa so bile ugotovljene razne pomanjkljivosti — odbor je sicer dobro delal, vendar je bil premalo povezan s terenskimi organizacijami. Da se bo v bodoče odpravila ta organizacijska slabost, bo treba organizirati več posvetovanj krajevnih organizacij z občinsko, pa tudi polletna množična zborovanja. Otrokom padlih borcev je bila zagotovljena materialna

Z občinskih konferenc Zveze komunistov na Gorenjskem Dvoličnežem v vrstah ZK ni prostora

Kot smo že poročali, je bila preteklo nedeljo v Kulturnem domu v Radomljah letna občinska konferenca Zveze komunistov domžalske občine. Od 110 izvoljenih se je konferenca udeležilo 107 članov.

Sekretar dosedanjega občinskega komiteja ZK Zdravko Troha je v svojem obširnem poročilu kritično ocenil in podrobno analiziral stanje v občini. Ze v začetku referata pa je poudaril, da je naloga konference, spregovoriti predvsem o slabostih, ki niso majhne, in na taki kritični osnovi začrtati smernice bodočemu delu Zveze komunistov.

Kot povzemamo iz poročila, je ZK uspešno opravila več

naše gospodarske politike, ali pa jo celo izrabiti v ozke lokalistične namene, se je treba boriti z vso odločnostjo in doslednostjo.

Malodušnost in nezainteresiranost posameznih komunistov hromi in zavira delo osnovnih organizacij, zaradi česar so tudi nesamostojne. Ponekod še niso prebredli krize, da bi osnovne organizacije samostojno obravnavale in reševale posamezne probleme, marveč

Z občinske konference ZKS v Domžalah, ki je bila v Kulturnem domu v Radomljah preteklo nedeljo

konkretnih nalog v zvezi s formiranjem nove občine in združevanjem najpomembnejših političnih in družbenih organizacij. V zvezi s proučevanjem nove ekonomske politike in nadaljnjega razvoja kmetijstva ter v zvezi z družbenim upravljanjem je občinski komite organiziral deset predavanj in konferenc s predstavniki političnih in družbenih organizacij ter organi delavskega samoupravljanja.

Sklepi beogradskega gospodarskega posvetovanja in resolucija Zvez odbora SZDL so za komuniste obvezni, hkrati so komunisti tudi odgovorni za njihovo konkretno izvajanje. Vendar pa je poročilo ugotovilo, da se osnovne organizacije Zveze komunistov ne borijo dovolj dosledno za realizacijo teh sklepov. Zaradi tega so nekateri prenapetosti brez vsake politične koncepcije že pričeli dvigati glave in mislilo, da je sedaj prišel njihov čas za kritiziranje naše ekonomske politike. Proti vsem tistim, ki skušajo na kakršenkoli način zavirati izvajanje

čakajo navodil »od zgoraj«. Taki primeri so se dogajali v osnovnih organizacijah podjetij »TOKO«, »INDUPLATI«, »UNIVERZALE« in drugod, kjer je bil potek sestankov odvisen od prisotnega člana občinskega komiteja, čeravno je bilo dovolj časa, da se sekretar in ostali komunisti za sestanke dobro pripravijo. V »INDUPLATI« in »TOKO« ni bilo sestankov že po več mesecev, v slednjem že kar pol leta. V teh dveh osnovnih organizacijah so bili zadnji sestanki sklicani šele na pobudo občinskega komiteja. Povsem jasno je torej, da tam ni bilo pravega političnega dela in tudi ne uspehov, čeravno so prav v teh dveh podjetjih imeli največ težav ob uvajanju novega plačnega sistema.

Vprašanje mladinske organizacije je bilo v občini dokaj zanemarljivo. Marsikje je mladina, predvsem na vasi, prepuščena dvomljivi vzgoji, medtem ko se Zveza komunistov in SZDL nista dovolj zanimali. Vzgoji naše mladine je treba posvetiti čim večjo skrb, hkrati pa ji je treba nuditi več konstruktivne, tovariške pomoči, kar naj mlade ljudi odvrne od neprimernih prireditev.

Tudi ostalih družbenih organizacij se ne sme zanemarjati. Delo in mesto pravega komuniste je med ljudmi, v množičnih organizacijah in društvih. Mladi komunisti naj se vključujejo v mladinske

organizacije in naj v njih vzgajajo našo mladino. Komunist še ni opravil svoje dolžnosti, če misli, da je dovolj prisostvovati sestankom osnovne organizacije in plačati članarino. Komunist je svoji osnovni organizaciji le odgovoren za svoje delo. Zaradi tega bo nujno potrebno, idejno - politični vzgoji komunistov posvetiti čim večjo skrb. Treba jih je vzgajati, in to ne le, da bodo o vsem poučeni, marveč da bodo sposobni

(Nadaljevanje na 2. str.)

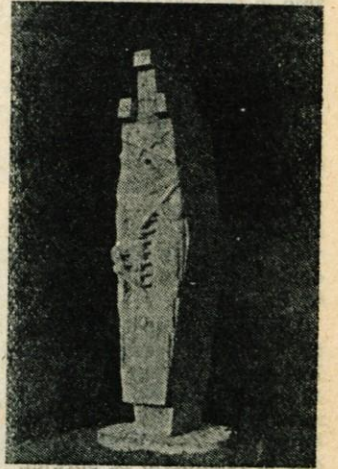
Odkrili jim bodo spomenik

V Nomenju bodo odkrili v nedeljo 11. decembra spomenik padlim borcem, v taboriščih umrlim in talcem.

Na lepem spomeniku, ob strani, so vklesana imena padlih borcev v NOB: Jožeta Ažmana, Janeza Zupana, Gabrijela Gogala, Jožeta Jenska, Staneta Tomažina in Jožeta Zupana.

Imena talcev, ki so jih ustrelili v Begunjah 1942. leta: Mirka Ažmana, Janeza Sušnika, Petra Zupana, Janeza in Jožeta Znidarja.

Prav tako so vklesana tudi imena umrlih v taboriščih: Andreja Burje, Jenka Fajfarja, Ivana Jurgeca, Ivana Kozjaka, Jožeta Stareta, Helene Zupanove in Janeza Sušnika.

Lep spomenik, ki stoji tudi na zelo lepem kraju v Nomenju, je izdelala akademska kiparka Vladimira Bratuž-Furlanova.

Ob obletnici poljanske vstaje

Ze julija meseca 1941. leta je bila v Poljanah ustanovljena partijska organizacija. Formirala je tako imenovane trojke in četvorke, med naprednim prebivalstvom širila borbeno razpoloženje in zbirala orožje ter hrano. Kako uspešno je bilo delo tedanje partijske organizacije, potrjuje dejstvo, da je znala pridobiti za OF predstavnike katoličanov in nacionalistov, s katerimi je imela skupen sestanek junija meseca. Program OF, ki so ga skupaj pretresli, je združil vse tedanje napredne elemente v OF, katere odbor je bil ustanovljen v Poljanah konec julija. Prvi člani takratne organizacije so bili: Maks Krmelj iz Hotavelj, Pavel Oblak iz Bukovega vrha, Rudolf Robnik iz Zabaj, Vinko Mlakar iz Gorenje vasi, Valentin Rihtaršič iz Poljan ter Maks Kalan iz Hotavelj.

Na pomembnem sestanku komunistov rajona Skofja Loka, ki je bil v bližini Lenarta v Selški dolini, je bilo sklenjeno, naj se takoj osnuje poljanska četa in prične z oboroženimi napadi in akcijami, ki naj bi slabile okupatorjevo moč in onemogočile izvedbo načrtov o preseljevanju. Četa je bila takoj ustanovljena in je s sodelovanjem trojk iz poljanske organizacije pričela z diverzantskim delom: uničevala je telefonske zveze, minirala in poškodovala nekaj mostov, izvedla akcijo na okupatorjevo skladišče v Poljanah in drugod.

Z ustanovitvijo prvih partijskih skupin se je precej dvignilo in je bolj zažvelelo borbeno razpoloženje ljudi. OF je postala vedno bolj popularna organizacija in ljudstvo je od nje pričakovalo velikih dogodkov. Po vseh vassen je imela svoje zaupnike. Veliko skrb je posvetila povezanosti med organizacijami za-

radi brezhibnega in naglega obveščanja ter tesnejšega medsebojnega sodelovanja. V ta namen so bile vzpostavljene redne zveze z Gorenjo vasjo, Sovodnjem, Skofjo Loko, Selško dolino in Kranjem. Vzdrževali so jih tovariši Anton Oblak, Vinko Mlakar, Maks Krmelj, Rihtaršič in drugi. — Tudi mladina, ki jo je vodil tovariš Jože Galič iz Hotavelj, je pokazala veliko borbenost. V jeseni 1941 je imela nekaj širših sestankov, ki sta se jih udeležila tovariša Dušan Zagar in Mira Tomšič - Vlasta.

Priprave za splošni upor so v poznih jesenskih mesecih silno hitro dozorevale, moč partizanskih enot pa je skokoma rasla, saj je dobivala pri prebivalstvu močno moralno oporo, ki je ostala vseskozi v plemenitem ravnesju z revolucionarnim razpoloženjem. Seveda je okupator to hitro občutil in s poostrenimi varnostnimi ukrepi zaščitil sebe in svoje ljudi ter poskušal s krutim nasiljem in sankcijami uničiti moč in vlogo razvijajočega se osvobodilnega gibanja. Policijske ure, streljanje in aretacije, ki so bile posledica ogorčenosti in nezadovoljstva, niso mogle spričo nastalih razmer doseči zaželenega smotra. Tudi lažna propaganda časopisa »Karavanken Botte« ter plačanih agentov, ki je prikazovala partizansko aktivnost kot »dejavnost komunističnih tolpa in sovražnih elementov«, ni mogla omajati trdne vere ljudstva v OF. 19. oktobra so pripadniki gestapa aretirali v občini Poljane veliko število ljudi in jih odpeljali v škofjeloške zapore.

Take razmere so partizanskemu vodstvu narekovaile, da je konec novembra 1941 sprejelo sklep o ustanovitvi škofjeloškega bataljona. Vzporedno s tem pa sta tovariša Maks Krmelj in Vodopivec iz Kranja pripravljala zadnje načrte za upor. Poljanska četa se je v teh dneh močno okrepila z novimi borci, razmere za splošno vstajo pa so vedno bolj zorele. S prihodom Cankarjevega bataljona v Poljansko dolino, po velikem vojaškem uspehu 12. decembra v bližini Rovt, kjer je padlo 45 (Nadaljevanje na drugi strani)

Doslej mrtvilo - zdaj pa krepko naprej

Tako so sklenili na ustanovni konferenci LMS za občino Kamnik

V Kamniku je v zadnjem obdobju mladinske organizacije nazadovala. Težko je bilo najti med člani ZK ali SZDL človeka, ki bi bil voljan delati z mladino. Eni se ne čutijo za to sposobni, drugi pa se ne zavedajo svojih dolžnosti. Napačno je mnenje, da so za to poklicani samo prosvetni delavci, čeprav oni opravljajo to dolžnost v veliki meri. Povsod, predvsem pa v industrijskih obratih, je mnogo ljudi in delovne inteligence, ki bi bili za to sposobni in odgovorni. Položaj naše mladinske organizacije je bil tak, da v času formiranja komune ni bilo mogoče niti organizirati mladinske konference, na kateri bi lahko izvolili dober občinski komite. Zato je občinski komite ZK že pred mesecem organiziral sestanek predstavnikov vseh društev in ustanov, kjer dela mladina. Pokazalo se je, da

predstavniki mladinskega komiteja niso bili kos situaciji, čeprav so skušali dopolniti zamujeno. Kljub temu so posamezni aktivni dobro delali, predvsem na gimnaziji in v nekaterih industrijskih obratih. Ti aktivni pa so bili v svojem delu prepuščeni lastni iniciativi in niso našli medsebojne povezave v skupni organizaciji.

Ko je bila to nedeljo ponovno sklicana ustanovna konferenca Ljudske mladine Slovenije za občino Kamnik, se je pokazalo, da je v tem pogledu nastala razveseljiva sprememba. Konferenca se je udeležilo 107 mladincev. Referat je v imenu iniciativnega odbora podal tov. Franc Kurec, o delu posameznih mladinskih aktivov pa so poročali sekretarji. S posebno pozornostjo so zborovalci poslušali govor zveznega poslanca Toma Brejca. Pri volitvah je bil izvoljen 15-članski odbor s sekretarjem Francem Kuretom.

14. december - Dan vstaje v Bohinju

V noči od 13. na 14. december je bila v Bohinjski Bistrici zgodovinska seja borcev in aktivistov bohinjskega kota, kjer je bil sprejet sklep o vstaji v tem predelu. Seji je prisostvoval in jo vodil Tomaž Godec, bohinjski revolucionar, razen tega pa je bilo navzočih tudi 15 aktivistov.

Napad naj bi se začel 14. decembra ob 2. uri zjutraj. Tisto noč so porezali telefonske žice, pred bohinjsko sirarno so podrli most čez Bezdeno in presekali cesto Bled-Bohinj.

Toda zaradi izdaje so prihrumeli Nemci z oklopnimi vozili iz Bohinjske Bistrice in razbili bataljon borcev, ki je bil oborožen le z enim mitraljezom in okoli 80 puškami.

V spomin na vstajo v bohinjskem kotu bo proslavljala bohinjska občina svoj občinski praznik. Kot uvod v praznovanje bo odkritje spomenika v Nomenju. Razen tega bodo odkrili še spominske plošče padlim v NOB v Češnjici, Podjelju, Srednji vasi, Studorju in Stari Fužini.

V tej številki:

Zunanje politični komentar (stran 2)

Tokrat: Vzgojni pomenki za naše žene (stran 4)

O DPD Svoboda »Tomaž Godec« iz Bohinjske Bistrice (stran 5)

Šport - šport - šport (stran 6)

Ideološki tečaji - osnovna pomoč,

ki jo je nudil občinski komite osnovnim organizacijam ZK,
katere tare precej težav

Kamnik, 4. decembra.

V Kamniku je bila danes letna konferenca Zveze komunistov kamniške občine ob udeležbi 108 delegatov. Konferenca so se udeležili tudi sekretar okrajnega komiteja ZKS Ljubljana Janez Vipotnik in zvezni poslanec Tomo Brejc.

Izčrpen referat je imel sekretar občinskega komiteja tov. Avguštin Lah, ki je po zunanje politični problematiki orisal naše gospodarske probleme in napredek industrije v ožjem kamniškem okolišju. Obeležil je več ekonomskih problemov s posebnim poudarkom, da se v materialnih pogojih življenja delovnega človeka zrcali njegovo vsakdanje delo, njegovo pojmovanje družbenega razvoja in ocena dnevne problematike. Zato nas mora pri našem delu predvsem voditi skrb za sposobnost delovnih ljudi in odgovornost slehernega našega aktivnega borca za socializem.

Motnje, ki sedaj otežujejo položaj delovnega človeka, so v dobri meri posledica napak, ker se interesi posameznikov, pa tudi kolektivov, večkrat uveljavljajo kot nasproti našim družbenim interesom. Interesi delavskega razreda ne morejo biti samo interesi posameznih kolektivov, temveč skupni interesi vsega delovnega ljudstva.

OBCINSKI KOMITE NUDI

POMOČ VASKIM ORGANIZACIJAM

Po referatu sekretarja so zborovalci obravnavali poro-

Dvoličnežem v vrstah ZK ni prostora

(Nadaljevanje s 1. strani)

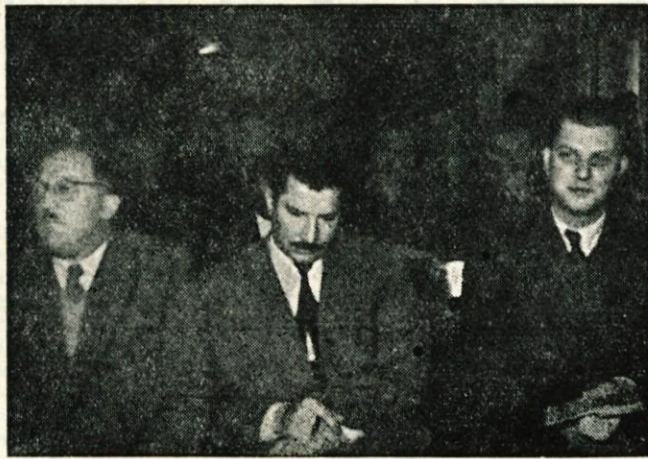
hkrati vse dogodke in ukrepe pravilno tolmačiti in se zanje tudi dosledno boriti.

Osnovne organizacije bo treba okrepiti z mladim kadrom, hkrati pa iz Zveze komunistov izključiti vse tiste, ki nečejo delati ali pa so se v Zvezo komunistov vrtnili zaradi lastnih osebnih pobud. Bolje je, da je v neki osnovni organizaciji manj komunistov, ki pa bodo res pravi komunisti in hkrati dobri politični delavci.

-t-

čilo komiteja, ki je prikazalo obračun dela v okviru nove velike občine. Glavna značilnost, ki se je pokazala v novih organizacijskih oblikah občine je, da ima mestna or-

dela odpiral širše obzorje, da so se laže znašli v situaciji in da so bili seznanjeni z marksistično analizo prilik ter so na tej osnovi tudi opredeljevali svoje sklepe.

S konference ZKS v Kamniku

CELOTEN USPEH SLONI NA DELAVNOSTI KOMUNISTOV

V zadnjem času so partijske organizacije v kamniški občini vse manj razpravljale o drobnih problemih, posebno osebnega značaja, ker so le-te delno premostile in se tako reditvijo zelo zadovoljni.

lahko več posvetile problemom izgradnje socializma, poglobljanju v družbeno problematiko itd. Ostalo pa je pred njimi še polno področij, kjer se niso dovolj uveljavili, posebno v delu prosvetnega društva »Solidarnost«, mladinske organizacije in Soci-

alistične zveze ter socialistične izgradnje na vasi. Kjer dobro delajo komunisti, tam so tudi gospodarska podjetja dosegla lepe uspehe, medtem ko so v nekaterih podjetjih prav zaradi slabega dela komunistov nastale razne težave.

Komunisti so aktivno sodelovali tudi v izgradnji novega komunalnega sistema. V novi občini prebivalci v znatno večji meri sodelujejo na vseh področjih družbenega življenja. Izvoljeni so bili krajevni odbori na sedežih dosedanjih okoliških občin, v katerih sodeluje 121 državljanov. Pri občinskem ljudskem odboru rešuje tekočo problematiko 8 svetov. Se vedno pa niso rešena vsa kadrovska vprašanja nove občine, ker manjka več strokovnih uslužbencev.

ČLANI DELAVSKIH SVETOV PREMALO POZNAJO SPLOŠNO PROBLEMATIKO

Letos poteka 5 let delovanja organov delavske samouprave v podjetjih. Ideja delavskega samoupravljanja se je že v polni meri uresničila, vendar pregled delovanja teh organizacij kaže, da so se vse preveč borili z mnogimi drobnimi problemi. V bodoče bodo morali posvetiti več skrbi čuvanju družbenega imetja in s širšo perspektivo reševati notranja vprašanja podjetij. Delavski organi bodo morali zagotoviti še več pogojev in možnosti za strokovno vzgojo delavcev, tehnično zaščito in za vzgojo mladega kadra.

V živahni razpravi, ki je sledila poročilu, sta sodelovala tudi Tomo Brejc in Janez Vipotnik.

(Nadaljevanje s 1. strani)
Nemcev, je odšlo v partizane iz doline v nekaj dneh nad 300 borcev. Zandarmerija se je morala začasno umakniti iz Poljan, partizanske sile pa so skokoma rasle.

Nemci so prav takrat začeli uresničevati načrt množičnega izseljevanja, obenem pa so z vsemi razpoložljivimi silami udarili na Cankarjev bataljon. Zaradi velikega pritiska nemških in italijanskih sil, se je moral bataljon pod vodstvom Jožeta Gregorčiča in Staneta Zagarja premakniti iz Poljske doline proti Dražgošam. Tam pa so se začeli 9. januarja siloviti boji, ki so po obsegu in značaju najpomembnejši, kar jih je bilo v prvih letih na Slovenskem.

Ti skopi podatki potrjujejo velik pomen osvobodilnega gibanja v Poljanski dolini v prvem letu okupacije. To obdobje je bilo v razvoju naše ljudske revolucije najpomembnejše, saj so prve odločne akcije partizanskih sil v Poljanski dolini prekrizale Nemcem vse načrte.

J. B.

PRAZNIK BODO LEPO PROSLAVILI

Na občinski praznik, ki ga obhajajo v Poljanah 19. decembra, se vaščani že dalj časa pripravljajo. Prireditve bo toliko, da bodo občinski praznik praznovali ves teden. 11. decembra bo ob 15. uri v Kulturnem domu v Poljanah otvoritev občinskega praznika, nakar bo KUD »Dr. Ivan Tavčar« uprizoril »Cvetje v jeseni«. V sredo pa bodo isto predski film, v soboto pa bodo iteli v Poljanah jugoslovansko ponovili za šolsko mladino. 15. decembra bodo vrneli slovesno proslavo, na kateri bo govoril ljudski poslanec Anton Peternež - Igor. Za zaključek tedna na dan občinskega praznika bo imel krajevni odbor slavnostno sejo, zatem bo svečana proslava, nato pa se bodo še mladinci predstavili v igro, ki jo za ta dan že dalj časa marljivo študirajo.

V BORBO ZA SOCIALISTIČNO ZAVEST!

Z občinske konference ZKS V Škofji Loki

Kakor smo na kratko že poročali v ponedeljkovi številki, je bila preteklo nedeljo občinska konferenca ZKS v Škofji Loki.

V obširnem referatu je sekretar občinskega komiteja Milan Zakelj izčrpnost in kritično obravnavalo delo organizacije v preteklem obdobju. Prav tako je tudi obrazložil

namen konference, ki naj razpravlja in osvetli spremembe v naši gospodarski politiki ter sprejme konkretne sklepe in postavi naloge pred komuniste, ki jih morajo z vso odgovornostjo pred skupnostjo reševati v zvezi z novo ureditvijo občin. Zelo živahna in plodna diskusija pa se je usmerila predvsem na vprašanja ideološke narave, bodisi v podjetjih v zvezi z delavskim samoupravljanjem ali šolstvu, bodisi z delom v raznih organizacijah. Zato je konkretne sklepe o novi gospo-

dobro znašlo na odgovornih mestih v gospodarstvu, kljub temu, da niso bili strokovnjaki, prav tako se je večina članov vključila v družbeno-politično življenje občine, v družstva, v organe samoupravljanja, čeprav ugotavljamo, da tam še vedno nimajo tiste vloge, ki bi jo morali. Predvsem je potrebno v ljudeh utrjevati socialistično zvestost, dati vsemu delu politično vsebino, socialistično miselnost, tako so v mnogih podjetjih delavski sveti odigrali pozitivno vlogo (DS v Jelovici, »Se-

Ljudje in dogodki

V mislih z „Galebom“

Ob obisku predsednika republike v prijateljski Etiopiji in Egiptu

spevek Jugoslavije k mednarodni pomiritvi in ponoven vzgled, koristnega sodelovanja med državami, ki so zemljepisno precej oddaljene in imajo različne družbene sisteme.

pristanišče Asabe. Najprej bo predsed. Tito obiskal Etiopijo. Komunikacije o obisku v tej deželi, ki je bil izdan pretekli tork, pove, da bo tovariš Tito ostal v Etiopiji 14 dni in si bo med svojim bivanjem ogledal važnejše kraje: Addis Abebo, Aksum, Aduo, Desie, Asmaro in druga mesta. Večino poti bo predsednik Tito prepotoval v spremstvu Njegovega cesarskega Veličanstva Haile Sellasija I.

Med obiskom bo prišlo do razgovorov o vseh vprašanjih, ki zanimajo dve prijateljski deželi, kar bo velikega pomena za nadaljnji razvoj miru, ljubezni in prijateljskega sodelovanja med Etiopijo in Jugoslavijo.

NEKAJ GEOGRAFSKIH IN ZGODOVINSKIH PODATKOV

Etiopija je država v Vzhodni Afriki. Zavzema 1.060.000 kvadratnih kilometrov in ima približno 15 milijonov prebivalcev. Glavno mesto je Addis Abeba s 400.000 prebivalci. Etiopija je gorata dežela. Gospodarsko ni razvita in se šele v zadnjem času dviga s smelimi koraki iz podedovane zaostalosti. Prevladuje kmetijstvo, ki je še zelo ekstenzivno. V nižjem pasu pridelujejo

predvsem koruzo, pšenico in goje oljko, v višjih legah pa goje živino. Zelo veliko pridelajo tudi kave, ki je osnovni izvozni artikel. V zadnjem času se je začela razvijati tudi industrija, ki se naslanja na bogate vire domačih surovin.

Z združevanjem nekaterih plemen se je začela formirati država šele v 19. stoletju. Razvoj so ji ovirali pohlepní tujci, ki so se že v 90 letih preteklega stoletja začeli zanimati za to strateško zelo pomembno in z različnimi surovinami bogato deželo. Prišli so Angleži, Francozi in Italijani ter ustanovili svoje kolonialne posesti: Francozi Džibuti, Angleži Somalijo in Italijani Eritrejo. Pri nadaljnjem prodiranju so bili Italijani leta 1896 zaustavljeni in temeljito potolčeni v bitki pri Adui. Vendar se je kolonializacija nadaljevala in Etiopija je bila pod gospodarskim in političnim vplivom evropskih držav. Leta 1935. je Mussolini izzval vojno z Etiopijo, na katero so bili Italijani dobro pripravljeni. Kljub temu pa so morali zavojevalci napeti vse sile, da so zlomili odpor Etiopcev, ki so bili tako rekoč gororoki. Že za druge svetovne vojne so bili Italijani preganjeni iz Etiopije in na prestol se je vrnil vladar Haile Sellasie.

Leta 1951. je stopila Etiopija v federacijo z Eritrejo, ki je bila pred vojno italijanska kolonija. Po drugi svetovni vojni so začele vse močnejše tendence za gospodarski razvoj in osamosvojitve države. Tako raste na temelju predvojne polkolonialne države nova država, ki ne bo več igračka v rokah velikih sil.

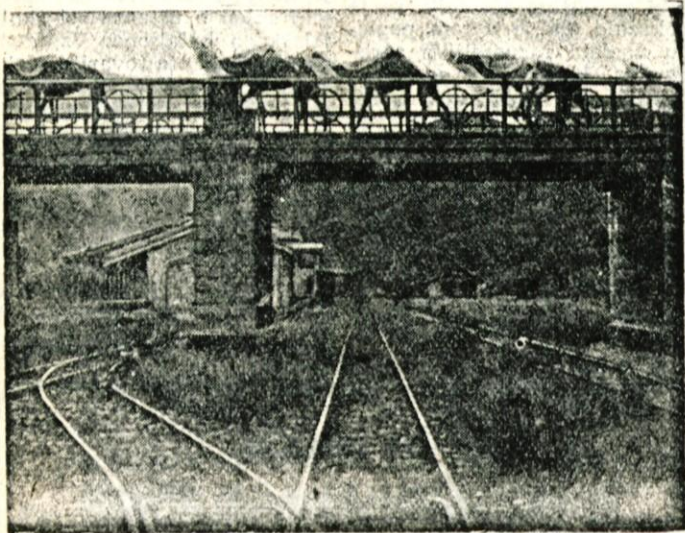
Na občinski konferenci ZKS v Škofji Loki je razprava pokazala lepe uspehe

darski smeri zlasti glede dviga življenjskega standarda, konferenca prepustila bodočemu komiteju, ki jih bo izdelal in posredoval članstvu.

Če je konferenca po poročilih in diskusiji pokazala lepe uspehe o delu komunistov v preteklih osmih mesecih in ugotovila, da je organizacija uspešno izvedla naloge zlasti pri vzpostavljanju novega občinskega odbora, njegovih svetov in organov, pa je na drugi strani konstruktivno kritično obravnavala tudi nekatere negativne pojave. Borba proti njim bo prispevala k še uspešnejšemu delu.

Praksa je pokazala, da se je mnogo politično zrelih ljudi

(Nadaljevanje na 3. strani)

Železniška proga, ki veže Addis Abebo z Džibutijem, je dolga nekaj več kot 700 km in je za sedaj edina železniška proga v državi.

Obisk predsednika republike bo pomemben doprinos, ne samo k boljšemu razumevanju med državama, ki ju bo obiskal in nami, marveč k splošnemu izboljšanju mednarodnega vzdušja. To bo nov pri-

NA POTI V ETIOPIJO

»Galeb«, s katerim potuje predsednik republike, je že v četrtek plul po Rdečem morju in bo verjetno, še preden bo zadnji bralec prebral te vrstice, prispel na cilj — etiopsko

Zgled lastne iniciative

Podjetje brez osnovnih sredstev

Dostikrat govorimo in razpravljamo o podjetjih, ki se ustanavljajo. Govorimo o njih potrebi in umestnosti ustanovitve. Pri teh razpravah pridemo dostikrat do zaključka, da je ustanovitev določenega

ljudske oblasti in samih prebivalcev uspel kolikor toliko obnoviti in ponovno zgraditi Srednjo vas. Ta gradbeni odbor pa se je v gradbenih poslih tako izuril, da bi ga bilo škoda razpustiti ter odpustiti

Kmetijske zadruge iz Stare Fužine. Tudi sirarne te zadruge so adaptirali. Sadovi njihovega dela so prav tako na Ribčevi planini. Trije veliki hlevi, temelji za sirarno in stanovanjska baraka za planšarje so jim v pomoč.

Za kmetijsko zadruge iz Srednje vasi so na planini na Kraju napravili iz starih vojaških karavil moderne hleve. Tudi koča Planinskega društva na Velikem polju je že pod streho. Tudi to je njih delo.

RAST PODJETJA

Rast tega mladega gradbenega podjetja, ki ga je ustanovila v pravem smislu besede potreba, je razvidna že iz navedenih gradenj. Upravičenost njegovega obstoja pa nam dokazujejo razne ponudbe za gradnjo tudi zahtevnejših objektov. Tako je Občinski ljudski odbor v Bohinju poveril temu podjetju gradnjo zdravstvenega doma v Boh. Bistrici. To brez dvoma ni lahka naloga, če vemo, da je »Gradbeno podjetje v Srednji vasi«.

PODJETJE BREZ OSNOVNIH SREDSTEV

Prav gotovo boste rekli, da je to sploh nemogoče, da bi bilo neko gradbeno podjetje brez osnovnih sredstev. Toda položaj je resnično tak. Podjetje nima niti enega mešalca, niti dvigala, niti lastnega prevoznega sredstva.

Kako torej sploh izpolnjuje svoje gradbene naloge, sem se tudi jaz vprašal.

Ce je treba prepeljati material si izposodi kamion pri zadruzi v Boh. Bistrici ali Srednji vasi. Material za planinski dom na Velikem polju

Razen tega pa podjetje tudi ne plačuje obresti na osnovna sredstva amortizacije, to pa kratkoma zato ne, ker osnovnih sredstev nimamo.

»Toda ali si je moč zamisliti gradbeno podjetje brez mehanizacije,« povprašam začudeno.

»Seveda ne! Upamo, da nam bo uspelo čimprej nabaviti vsaj mešalec. Vendar smo sami še prešibki!«

»Na tihem torej upate na pomoč občine?«

»Vsekakor. Kljub temu, da je tudi občina v škripcih za sredstva. Da pa je naše podjetje potrebno nam kaže že okoliščina, da se bo preimenovalo v »Gradbeno podjetje Bohinje«. Dela bo dovolj za vse leto.«

Razgovor je potekal še nadalje v navzkrižnih vprašanjih.

»Koliko delavcev imate?«

»28 nas je vseh skupaj. Od tega smo le trije uslužbenci: upravnik, jaz in še ena administrativna moč. Vsi ostali so delavci.«

»Kako pa bo čez zimo? Bo dovolj dela?«

»Ne bo treba odpustiti delavcev. Dela bo dovolj. Dokončali bomo mizarski obrat v Bohinjski Češnjici, pod streho bomo spravili Zdravstveni dom v Boh. Bistrici, preuredili bomo gasilski dom, razen tega pa bomo tudi nadaljevali dela v lesnem obratu »Tomaža Godca« v Bistrici.«

TEŽAVE JIH NISO OBŠLE

Medtem ko sva si ogledovala s prijaznim delovodjem gradnjo mizarskega obrata v Boh. Češnjici sva še nadalje razprezala pogovor.

»Močno bi nam bil potreben kak gradbeni tehnik ali inženir.«

Mizarski obrat v Bohinjski Češnjici bo še letos pod streho. Tudi to bo delo gradbenega podjetja v Srednji vasi

pa so morali delavci znositi kar na svojih plečih.

IN VENDAR SO KONKURENČNI

»Podjetje je konkurenčno« mi zatrjuje v pogovoru delovodja Anton Kocijanc. »Zakaj?« ga povprašam. »Enostavno zato,« mi pojasni, »ker nam predvsem ni treba velikih predpriprav za gradnjo posameznega podjetja. Ker so naši delavci vsi iz Bohinja, se po delu vračajo domov. Zanje torej ni treba graditi posebnih stanovanjskih barak.

nir. Zgolj midva z upravnikom imava delovodsko in tatarsko šolo, sicer pa... Toda kljub temu gre. Če naša delo se doslej še ni nihče pritožil, čeprav imamo gradbeno inšpekcijo večkrat »na grbi«.

Potreba jih je spravila na površje. Uveljavili pa so se z lastnim, požrtvovalnim delom in iniciativo. To pa je tudi porok za njih nadaljnje uspehe, ki jih bodo dosegali, če bodo gradili tako kot doslej.

Pereči problemi kamnoloma

Marmor v Hotavljah

Ali bo OLO odobril ustrezeni kredit?

Med najvažnejša podjetja v Poljanski dolini, ki jih bo v prihodnosti treba spremljati z vso pozornostjo, sodi vsekakor podjetje Marmor iz Hotavlj. Kamnolom leži severno od vasi pred sotočjem Voljašnice in Podblegašnice.

Delna mehanizacija je bila tamkaj izvedena po vojni in tedaj šele se je začelo s pridobivanjem marmorja v večjem obsegu. Obstoj kamnoloma na primitivni stopnji pa sega še v prejšnje stoletje.

Zal pa se danes podjetje bori z velikimi težavami, ki jih bo težko, vendar nujno potrebno premostiti, sicer bo v nadalje ogrožen njegov obstoj. Stanje nizke proizvodne zmogljivosti povzroča za današnje čase primitivna tehnična in mehanična oprema. Ze večkrat je bila izrečena prošnja na odgovornih mestih in pri merodajnih organih o potrebi mehanizacije, pa je navadno zadeva naletela na gluha ušesa, ali pa v prazno.

Kaj bo z investicijskim kreditom 1 milijon in 700 tisoč dinarjev, za katerega je bila vložena prošnja pri OLO Kranj že septembra meseca?

Industrijski biro v Ljubljani že pripravlja elaborat za obnovo in mehanizacijo kamnoloma. V tem programu predvidevajo povečanje produkcije na tisoč kubičnih metrov surovih blokov letno. V ta namen bo treba na dveh »nestih odpreti« novo delovno mesto, ker na edinem dosedanjem ne morejo 100 odstotno uporabiti niti vsa dosedanja tehnična sredstva ter delovno silo.

Da pa še vnaprej ne bi pošiljali na trg samo surovih marmornatih blokov, temveč tudi že izrezane ploščice, predvidevajo postavitev polnega predelovalnega obrata. Primerno zemljišče za postavitev predelovalnega obrata je že določil industrijski biro v Ljubljani skupaj z geološkim zavodom. Razen tega pa bo potrebno postaviti še primerne skladišče, ročno kamnoseško delavnico in nabaviti drugo potrebno tehnično opremo.

Po ugotovitvah geološkega zavoda so zaloge neizčrpne. Brez kakršnihkoli vrtnih poskusov so ugotovili, da je kamna še za 144 let s kapaciteto izkoriščanja po 3 tisoč prostorninskih metrov letno. Tako visoke proizvodne kapacitete seveda kamnolom še dolgo ne bo zmogel. Velike zaloge v notranjosti niso niti vračunane.

Od skupne vsote zaprčenega kredita pri OLO Kranj je predvideno nekaj za plačilo načrtov, ki so v delu, ostalo pa za nakup poljskih tirov, kar so, investicijska vsota pa ni bi omogočilo odkritje novih tako velikih.

Med najvažnejša podjetja v zalog prvovrstnega rdečega marmorja, za katerega je posebno povpraševanje. S pridobivanjem tega kamna bi lahko pričeli že v zgodnji spomladi. Ce pa omenjene pomoči OLO ne bo odobril takoj, pa se bo stvar zavlekla vsaj za 1 leto, ker v zimskem času ni mogoče odkrivati zemeljskih plasti.

Hotavljski naravni kamen si danes utira pot po vsej državi. — Pri nas naj omenimo samo spomenik pesnika Prešerna v Prešernovem gaju, fasado Prešernovega gledališča v Kranju in portal raz-

V Tednu tiska so novinarji obiskali tudi Gorenjo vas. Novinar Ivan Kristan v razgovoru s predsednikom ObLO Gorenja vas

stavne dvorane v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani. Razen tega pa so po vojni iz hotavljkega marmorja zgradili celo vrsto spomenikov padlim borcem NOV, kakor v Domžalah, Cerknem, na Okroglem in drugod. Posebno veliko je povpraševanje po izrezanih marmornatih ploščah, manjše pa po polizdelkih, surovih blokih. Zato podjetje ne more ustreči vsem nestetim odjemalcem, ker manjka ustreznih tehničnih naprav za rezanje. Surova zaloge pa čaka kupca.

Omenjena mehanizacija nikakor ni v nasprotju s spremembo naše ekonomske politike v zadnjih mesecih. Nasprotno: s tem da bi dosegli večjo kapaciteto izkoriščanja, ne bi bilo to samo v prid podjetju, marveč tudi skupnosti z ostvarjanjem deviznih sredstev. Vsekakor pa bi se s tem tudi zboljšal življenjski standard delovnih ljudi v gorenjevaški občini. Zato je to vprašanje toliko bolj potrebno rešiti. Objektivni pogoji za to za nakup poljskih tirov, kar so, investicijska vsota pa ni bi omogočilo odkritje novih tako velikih.

J. B.

Z občnega zbora Sindikata v „Iskri“

Demokracija v odločanju, disciplina v izvrševanju

Pod tem geslom so se pred nekaj dnevi zbrali delegati štirinajstih odborov sindikalne organizacije tovarne »Iskra« iz Kranja, na svojem rednem letnem občnem zboru, kateremu sta razen še nekaterih povabljenih gostov iz tovarne prisostvovala tudi predsednik občinskega ljudskega odbora Kranj Vinko Hafner in predsednik sindikata kovinarjev LRS tovariš Kvas.

Na občnem zboru so delegati obširno razpravljali o delu sindikalne organizacije tovarne »Iskra« v preteklem letu, napakah in pomanjkljivostih, ki so se še vedno dogajale in prav na podlagi tega sprejeli številne sklepe za

še uspešnejše delo v prihodnjem letu. Izvolili so tudi nov odbor in mu zaupali v prihodnjem letu odgovorno delo, ki ga čaka in mu želeli pri izvrševanju svojih dolžnosti veliko uspehov. Istočasno pa so

Ob 5. obletnici delavskega samoupravljanja je delovni kolektiv »Iskra« odkril spominsko ploščo

V borbo za socialistično zavest!

(Nadaljevanje z 2. strani)

jetja, skrbe za intenzivnejšo proizvodnjo, ne pa, da se bodo smatrali za popolne gospodarje podjetja, brez odgovornosti pred volivci in pred skupnostjo.

Z novo občino smo dobili precej izrazito kmečkega področja, ki bo skupno s petimi KZ močan činitelj v gospodarstvu naše občine. Zato nikakor ne smemo več odlašati in energično poseči v delo letih. Zdi se, da z izjemo Godešiča nismo dosti, ali pa nič storili za politični dvig zadrugištva in za krepitev socialističnih tendenc na vasi sploh.

Dejstvo, da je bilo letos izključenih 31 članov, sprejetih pa samo 6 (v MLK Jelovica), kaže na eni strani poostreno kontrolo nad delom in življenjem članov, na drugi strani pa, da smo preveč zaprti v svoj krog in ne poiščemo ljudi, ki bi bili voljni delati in sodelovati v organizaciji ZKS.

Te velike in odgovorne naloge pa nedvomno narekujejo nenehno borbo za ideološki dvig članstva. Zato bosta čez zimo dva štirinajstidnevna seminarja za člane z mlajšim stažem, prav tako pa tudi za vse člane občinskega komiteja in sekretarje.

obljubili, da bodo vse težave, na katere bodo naleteli, pomagali reševati skupno. Ce bodo izvršili vse naloge in sklepe, ki so jih sprejeli in če bodo delali skupno, kar je danes potrebno in tudi vsakomur razumljivo, saj vsakdo ve, da bodo lahko samo izobraženi in razgledani ljudje dobri delavci in boljši gospodarji, bodo nastopili še lepši, človeško toplejši odnosi med posamezniki, ki jih bomo lahko resnično imenovali — socialistične odnose.

F. B.

S seje komiteja ZKS v Bohinju

Pretekli ponedeljek je bila v Bohinju seja občinskega komiteja Zveze komunistov, na kateri so v prvi vrsti razpravljali o organizacijskih in političnih pripravah za občinsko konferenco Zveze borcev, ki bo prihodnji teden. Razen tega so razpravljali tudi o pripravah za občinski praznik.

Osnovna naloga: okrepiti organizacijo

Preteklo nedeljo so imeli člani Zveze borcev bohinske občine, v Bohinjski Bistrici, svoj občni zbor. Delegati, ki so zastopali 667 članov Zveze borcev tega predela so razpravljali o mnogih problemih svoje organizacije.

Dejstvo, da je v Bohinju le 667 registriranih članov Zveze borcev, kar pomeni le polovico v NOB sodelujočih Bohincev, je dalo vzpodbudo organizaciji, da si je postavila kot eno izmed prvih nalog, pomnožiti svoje vrste.

Otroci padlih borcev so tudi v Bohinju deležni skrbí organizacije ZB. Sedaj prejema 38 otrok mesečno 85.000 dinarjev štipendij oziroma podpor. Toda razdeljevanje štipendij bo treba v določenem smislu popraviti in sicer tako, da bodo štipendije dobivali res ti otroci, ki jo najbolj zaslužijo

in kateri so gmotne pomoči najbolj potrebni.

Glede spomenika, osrednjega spomenika, ki bi stal v Bohinjski Bistrici, so prav tako razpravljali ter sprejeli sklep, da naj bi se le-ta čimprej postavil. Lep primer samoiniciative članov Zveze borcev v Češnici, Podjelju, Srednji vasi, Stari Fužini in Studorju nam kaže, da bodo v teh vaseh, v počastitev občinskega praznika odkrili spominske plošče padlim borcem.

Organizacija Zveze borcev v Bohinju je imela doslej le dva terenska odbora in sicer v Bohinjski Bistrici in Srednji vasi. Na občnem zboru pa so predlagali, naj bi se terenske organizacije osnovala tudi za vasi Koprivnik-Gorjuše, v Nomenju, Stari Fužini in morda še na Poljah.

DECEMBER MESEC »GLASA GORENJSKE«

Gorenjci ali poznate vaš list poltednik »Glas Gorenjske«?

Ali že veste za veliko spremembo našega gorenjskega lista po Novem letu?

Prav gotovo — IZHAJAL BO DVAKRAT TEDENSKO, v ponedeljek in petek. In — naročnina bo samo za polovico večja od prejšnje, torej 600 dinarjev letno ali 50 dinarjev mesečno. NAROČNIKI BODO DOBILI ZA 50 DINARJEV 8 ŠTEVILK NAŠEGA LISTA. Razen tega bodo vsi naročniki »Glasa Gorenjske« zavarovani v primeru smrtne nesreče ali trajne invalidnosti za 20 oziroma 40.000 dinarjev. Vsak pa, ki bo do začetka prihodnjega leta poravnal naročnino za vse leto, bo sodeloval tudi pri nagradnem žrebanju.

Za to žrebanje je naše uredništvo nabralo že nekaj lepših daril. VREDNOST VSEH NAGRAD OB ŽREBANJU BO Približno POL MILIJONA DINARJEV.

V tem zadnjem tednu so naši ljudje nabrali že okoli 335 novih naročnikov, zato pohitite tudi vi!

NE POZABITE! PO NOvem letu bo POLTEDNIK »GLAS GORENJSKE« IMEL TUDI POSEBNO SLIKOVNO PRILOGO, VSAKIH 14 DNI PA KMEČKO IN DRUŽINSKO STRAN ZA ŽENE IN PIONIRJE. Razen tega bo prinašal vse najnovejše športne, kulturne in politične dogodke v besedi in sliki.

Vsakdo, ki bo pridobil našemu listu nove naročnike, bo za to prejel tudi nagrado — 40 dinarjev od naročnika! Do sedaj nam je eden naših zbirateljev naročnikov nabral že okoli 200 novih prijav za naš poltednik.

Ne pozabite tudi, da vsi naročniki dobe v uredništvu našega lista brezplačne prijave, zdravniške in kmečke nasvete, da bodo po Novem letu posebno privlačni novi podlistki ter razširjena športna rubrika.

ZATO POHITITE IN NAROČITE V DECEMBRU MESECU »GLAS GORENJSKE« NAS GORENJSKI ČASOPIS, KI JE NA GORENJSKEM NAJBOLJ BRAN IN NAJBOLJ PRILJUBLJEN — POLTEDNIK — »GLAS GORENJSKE«.

V našem notranje političnem življenju beležimo zadnje čase vrsto gospodarskih posvetovanj, ki imajo namen dati smernice za uveljavljanje naše nove gospodarske politike, v smeri pospeševanja proizvodnje blag za široko potrošnjo, kar ima za neposredni vpliv dvig življenjske ravni naših delovnih ljudi.

Prav gotovo sodita posvetovanji gospodarstvenikov pod predsedstvom predsednika republike maršala Tita v Beogradu in prav tako tudi IV. plenum Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, med zgodovinski posvetovanji o našem nadaljnjem razvoju. Ti dve posvetovanji sta v določenem smislu mejnika našega nadaljnjega vsestranskega razvoja.

Ni čudno zato, da imajo vse razprave, vsi občni zbori tako množičnih kot sindikalnih in drugih organizacij osnovni motto, prav razpravo o teh novih gospodarskih smernicah. Borba za uveljavljanje teh smernic postaja iz dneva v dan bolj aktualna, uveljavljanje teh smernic v vsakdanjem življenju in delu naših delovnih ljudi pa vsak dan bolj potrebno.

Vso pozornost standardu

Marian Breclj.

V svojem izčrpnem govoru je poudaril, da so tako v federaciji kot v republikah že v teku razprave in priprave za družbeni plan za leto 1956. Te priprave pa še niso gotove. Potrebno bo namreč dodobra zaščititi in razmejiti najprej osnove predvidenih sprememb in jih pravilno konkretizirati za to prvo obdobje naše nove gospodarske politike.

Smo na prehodu v leto 1956. Dogajalo se je, da smo imeli ob koncu leta vedno več sredstev kot smo jih planirali in zato smo tudi več trošili. Ta večja potrošnja denarja pa seveda ni bila v skladu s produkcijo in potrošnimi fondy, kar je vse povzročilo nenehno dviganje cen in določene inflacijske tendence v našem gospodarstvu. Zato ni nič čudnega, če je Zvezni izvršni svet izdal letos vrsto ukrepov, ki naj bi preprečili ponoven tak ali podoben položaj na našem tržišču.

Kako bo moč dvigniti naš življenjski standard?

Skrb za dvig življenjskega standarda je v prvi vrsti na naših proizvodnih organizacijah in na organih ljudske oblasti. Če ne bomo uspešno reševali problematike delovne storičnosti, se bomo tudi seveda zaman trudili rešiti osnovno vprašanje, ki teži danes našega delovnega človeka, vprašanje življenjskega standarda. Zato bo treba dopolniti organizacijo v komunah, zlasti pa v okrajih in republikah v tem smislu in ne zanemarjati dela tistih organov, ki bi morali že popolnoma delovati. To so predvsem Komisije za tarife pravilnikov. Njih bo treba okrepiti in usmerjevati njih delo tako, da bodo kar v največji možni meri odigrale tisto vlogo, ki jim zlasti na osnovi smernic nove gospodarske politike pripada.

Predsedstvo Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije je pred dnevi v Beogradu proučevalo vprašanja plačnega sistema in družbene prehrane v podjetjih.

Na seji so sklenili, naj tarifni pravilniki iz letošnjega leta veljajo tudi v prihodnjem letu. Glede povečanja razpona plač med visokokvalificiranimi in nižje kvalificiranimi delavci je predsedstvo mnenja, da jih ni moč povečati samo na račun dobička podjetij, kajti dobička mora biti deležen ves kolektiv, ne pa posamezne kategorije delavcev. Dobička tudi ni moč deliti enako na vse delavce, marveč na osnovi zaslug posameznih članov kolektiva.

Plačni sistem v ospredju

Tokrat: VZGOJNI POMENKI ZA NAŠE ŽENE

Razmišljanja ob obisku Vide Tomšičeve v Kranju

V ponedeljek opoldne sta obiskala Kranj tovarišica Vida Tomšičeva in njen mož dr. Novak, primarij na ginekološki kliniki v Ljubljani. Ogledala sta si tovarno gumijevih izdelkov »Sava« in se dalj časa razgovarjala z direktorjem in s strokovnjaki o proizvodnji diafragm — sredstva za mehanično preprečevanje zanositve.

Ob tej priliki sta obiskala tudi novo porodnišnico.

Po sugestiji republiškega Sveta za zdravstvo, so v tovarni »Savi« začeli že spomladi s pripravami za izdelavo diafragm. V ta namen so uredili posebno sobo v novih prostorih na Laborah. Po začetnih težavah, ki so jih imeli predvsem z nabavo jeklenih vzmeti (kar še danes ni popolnoma rešeno vprašanje), so vendarle do sedaj dosegli že take uspehe, da so prav te dni poslali ginekološki kliniki v Ljubljano prvo pošiljko teh zaščitnih sredstev.

Odslej bodo dobave teklo redno, samo če jim bo uspelo zagotoviti uvoz jeklenih vzmeti. Ob polni zmogljivosti, bi tovarna po mnenju strokovnjakov lahko izdelala na mesec 3000 diafragm, cena pa bi jim bila od 200 do 250 dinarjev.

Vida Tomšičeva in dr. Novak z dr. Vetrom v kranjski porodnišnici.

za preprečevanje zanositve »Genosan«, ki ga izdeluje tovarna »Lek« iz Ljubljane. Okoli 10.000 tub tega preparata je že pripravljenega za trg, vendar ne more prej v prodajo, dokler ne bo izdelana zadostna količina diafragm. Cena tega preparata je 300 dinarjev. Skupaj staneta torej zaščitni sredstva le okoli 500 dinarjev, kar je mnogo manj kot stanje — največkrat popolnoma nestrokovno in za življenje nevarno opravljeno — abortusi, da o škodljivosti

DA PRIDE k vam med kosilom človek, ki ga bežno poznate, da vas obišče v pisarni dekle, ki ste jo nekajkrat v življenju videli, da prisede k mizi nepovabljen neznanec in vam začne razlagati, da so mu povedali že mnogo dobrega o vas...

Skratka: lahko se vam zgodi, da boste postali v trenutku pomembna osebnost, od katere zavisi usoda, če že ne življenje ljudi iz vaše soseske.

NI TREBA, da bi bil človek ravno naiven, dovolj je, da je nekoliko preveč sentimentalna, da je dober in težko prenaša nesrečo drugih ali da ga premoti spretna igra, potok solz, padanje na kolena, rotnje in ihtenje... Dovolj je že to, pa se lahko iznebi denarja, kolikor ga ravno ima.

NA JESEN je bilo. K upravniku nekega podjetja je prisedel neznanec. Spretno se je napravil domačega, začel razlagati, da je bil tudi on upravnik podjetja, pa je dal poslušalo, ker je preveč odgovoren in preslabo plačan. Da že ve, kakšni reveži so upravniki, je razlagal, saj stoji z eno nogo vedno v zaporu. Pokazal je tudi nekaj znanja o delu in kar hitro je potekla urica razgovora. Odsel je in upravnik se je resno zamislil ob njegovem odhodu: »Glej, kako si ljudje zlahka pomagajo. Preprosto pusti in si prebere. Jaz pa buljim in buljim v tej svoji stroki naprej...«

Cez dober teden je spet prišel. Razvil je široko debato in

Novinarski veteri „Glasa Gorenjske“

Uredništvo našega lista se je odločilo, da bo v decembru, mesecu »Glasu Gorenjske« priredilo, prav tako kot v »Tednu tiska« novinarske večere v nekaterih krajih na Gorenjskem, kjer takih večerov v »Tednu tiska« ni bilo.

Naši novinarji bodo obiskali v četrtek, 15. dec. Predvor, v petek, 16. dec. pa Selač v obeh krajih bo prireditel ob 19. uri. Za ostale kraje bodo javili razpored v prihodnji številki.

po spretno napeljanem uvodu ponudil upravniku precejšnje količine koruznega zdroba, ki ga ima njegova mati na Dolenjskem boja na pretek. Povedal je zelo nizko ceno in upravnik je bil kmalu za to, da bi zdrob kupil. Pogovor je tekkel dalje in čez čas je spretno pobaral, če bi lahko dobil nekaj predurja. Upravnik je prvič vprašanje preslišal in moral se je spet truditi. Pa je že speljal pogovor na pravi tir. Mati, da težko živi. Rad, da bi ji poslal nekaj denarja, pa »trenutno« nima. In tako je spet padla beseda predurjem. Zdaj upravnik ni mogel mimo njegovih besed. Odločno mu je povedal, da bo dobil zdrob plačan, ko ga bo pripeljal v podjetje.

Mož se je vljudno oprostil, da je le tako mislil in naj upravnik nikar ne misli karkoli. Denar, da bo že dobil, saj ima dovolj prijateljev. Zdrob pa bo tudi kmalu prispel.

In zdrob je prispel. Se prej pa je prisopihal zdaj že znani neznanec v upravnikovo pisarno. Komaj je lovil sapo, tako je tekkel. Mahal je s šopom papirjev in dejal, naj mu dajo 300 dinarjev za vozno. Zadnjega v mesecu je bilo. Nihče ni ničesar posumil. Brez vsakega potrdila mu je vrgel upravnik iz svoje denarnice tri stotake in mož s papirji je odsopihal po zdrob na železniško postajo. Odtlej je

bil spet popoln neznanec in bogve koliko ljudi je potegnil spotoma, ko je šel po zdrob na postajo. Saj je imel morda napeljano vodo na svoj mlin na mnogih koncih. Kajti naslednji dan je odpotoval neznan kam.

STAR MOŽ pred gostilničkim »šankom« toži, da bi imel peljati naslednji dan sina v Ljubljano v šolo, pa nima dovolj denarja. Krepro zabeli svoje pripovedovanje s slabimi časi in se počasi približuje postavnemu mladeniču poleg sebe. Ve, da ima v žepu vso plačo. Počasi grebe v njegovo zavest, piha na njegovo usmiljenje in sočutje in ga počasi premoti, da izvleče iz žepa 500 dinarjev in mu jih posodi do naslednjega petnajstega. Mladenič odide v kino, mož pa ostane pred »šankom«. Ko se mladenič vrne iz kina, ga najde za mizo v stanju, ko gledajo in vidijo oči vse dvojno. Pravkar plačuje s petstotnikom. Tudi denar vidi dvojno in tudi mladeniča med vrati. Iz grla se mu izvije zvonek, ujedljiv in izzivalen smeh.

»ČE MI NE posodite 10.000 dinarjev, bom jutri v zaporu in tovariš X z menoj vred. Iz blagajne je vzel, da mi je posodil. Nameravala sem vrniti v najkrajšem času, pa je med tem prišla revizija. Bo-

dite tako dobri in rešite našu!« roti mlado prikupno dekle Y človeka, za katerega ve, da ima pri sebi najmanj toliko denarja, kolikor ji »manjka«.

Možakar jo na videz pozna. Njene solze se zaježajo v njegovo zavest in počasi seže v denarnico. Vse mogoče misli, ko ji našteva denar, ko mu dekle podpisuje potrdilo in nekaj mu pravi, naj ne daje tisočakov iz rok. A kaj se hoče, dekle joče, pokleka, roti in nazadnje odhiti skozi vrata z denarjem v torbici.

Ze zvečer pa se začno možu odpirati oči. Prijatelji mu povedo, da si je pred nekaj dnevi izposodilo dekle 15.000 din za še nujnejše potrebe, čez dan ali dva zve, da si je spet izposodilo in v dobrem tednu ve že za 80.000 dinarjev.

VSE TO se je zgodilo 10 let po osvoboditvi na Jesenicah. Ne samo to. Mnogo več se je zgodilo. Naravnost fantastične možnosti za izvajanje denarja od poštenih ljudi najdejo nekateri sleparji in marsikoga so že olajšali za kakšno vsoto.

Tudi vam se lahko zgodi kaj takega, če ne boste dovolj previdni. Zato določite v ta namen poseben fond, ki ga je najbolje že vnaprej knjižiti v čisto izgubo.

NAT

DRUŽINSKI POMENKI Topla dolga volnena jopica

Material: 600 gramov volne.

Vzorec: patent delamo z običajnim elastičnim vboodom eno levo in eno desno, ostalo pa z dvojnimi elastičnimi vboodom, dve levi in dve desni (desne podpletemo od zadaj). Mere: 20 pentelj dvojnega elastičnega vbooda je 8 cm in 2 mm, 20 vrst je 5 cm in 2 mm.

Prednji levi del: nasnujemo 62 pentelj na iglah štev. 3 in pletemo 7 cm visok patent. Nato nadaljujemo z iglami št. 3,5 in v teku prve vrste dodamo 4 pentlje, z obeh strani pa štirikrat po eno na vsaki 7 cm. Na 36 cm višine od vzamemo za rokavni izrez vsa-

ko drugo vrsto: 4, 3, 2 krat 2 in 38 krat 1 pentljo. Pri 28. snemanju, to je na 50 cm višine, odvzamemo za vratni izrez: 1 krat 4, 1 krat 3, 2 krat 2 in 10 krat po 1 pentljo. Desno stran pletemo prav tako.

Hrbet: začnemo s 124 pentljami na iglah štev. 3 ter pletemo navadni elastični vbood 7 cm. Nato nadaljujemo na iglah štev. 3,5 ter na vsaki strani dodajamo 4 krat po 1 pentljo vsaki 7 cm. Na 35 cm višine odvzamemo za rokav: 3, 3 krat 2 in 41 krat 1 pentljo. Pri 43. odvzemu, na 57 cm tišine, odvzamemo srednjih 24 pentelj in nato za izrez 2 krat 2 pentlii, za tem pa vse.

Rokav: 70 pentelj nasnujemo na iglah štev. 3 ter napravimo 6 cm širok patent. Nadaljujemo z iglami štev. 3,5 in med pletenjem prve vrste dodamo 4 pentlje, nato pa dodajamo iz obeh strani 17 krat 1 pentljo na vsaki 2 cm. Na 43 cm višine odvzamemo z desne strani: 2 krat 2 in 1 krat 1 pentljo v vsaki drugi vrsti; nato v vsaki 4 vrsti: 1 krat 1 in 3 krat 1 pentljo; vsaki 6 vrsti 6 krat 1 in v vsaki 8 vrsti 6 krat 1 pentljo. Z leve strani: 2 krat 2 in 1 krat 1 pentljo vsaki drugi vrsti, nato 21 krat 1 pentljo v vsaki 4 vrsti in 2 krat 1 pentljo v vsaki 6 vrsti. Ko snemamo 14. na levi strani, nadaljujemo s pletenjem samo na 42 levih penteljih ter z leve strani še dalje snemamo, z desne pa 26 krat 1 pentljo v vsaki drugi vrsti. Prav tako končamo tu-

di desno stran in ko nam ostane samo štiri pentlje, jih zaključimo.

Pas, ki obroblja sprednji del pletemo eno levo in eno desno z iglami štev. 3. Nasnujemo 162 pentelj in pletemo 5 cm. Na 2,5 cm razdalje od vratnega izreza napravimo prvo gumbnico (24. pentlja od

roba). Za vsako gumbnico odvzamemo 4 pentlje. Gumbnice so med seboj oddaljene za 28 pentelj, za vsako pa odvzamemo 4 pentlje. Drugo progo pletemo brez gumbnic.

Ovratnik pletemo prav tako z iglami štev. 3. Začnemo na 120 pentelj in pletemo do 5 cm višine. Gumbnico napravimo na 2 cm in pol višine za 5 pentelj od roba.

Preden jopico sešijemo, vse del lepo zlikamo. Jopica bo lepa, topla in praktična.

Bralci nam pišejo

Ljubo doma, kdor ga ima

Od tov. M. Z. iz Posavca smo dobili te dni pismo, ki ji ga je pisala njena prijateljica iz Amerike. Na njeno prošnjo ga rade volje objavljamo.

»Ravno danes«, piše K. M., ki že 22 let živi v Ameriki, »sem prejela Tvoje pismo. Bila sem ga zelo vesela in se ti zanj najlepše zahvaljujem. Samo od tebe še dobim kako pismo, druge mi tako ne odpišejo, če jim kaj ne pošljem. Veseli me, da me ti ne pozabiš in da mi pišeš vseeno, če ti kaj pošljem ali ne.«

Leto grem spet h kraju in ko razmišljam nazaj, še vedno pogrešam moj mili rojstni kraj. Lačna nisem, niti željna, ne manjka mi obleke niti obojke, a vseeno, nobena stvar mi ne more nadomestiti prekrasne slovenske domovine. Dom imam tu, sinove in moža, prav tako precej prijateljev, morda še več kot sem jih imela tam, pa vseeno sem z mislimi vedno doma, v naših

planinah. Vsi, ki smo odšli od doma in smo sedaj tu, smo še vedno zvesti sinovi in hčere svoje domovine. Ze pokojni prezident Roosevelt je dejal, da kdor ljubi rojstno domovino, ta je poštenjak in ljubljeni novo domovino.

Dokler mi je živela sestra, sem se imela vsaj s kom pogovoriti, sedaj nimam nobenega. Če bi se midve sestali, to bi se imeli pogovoriti! Tudi zapeli bi kakšno, morda tisto »Mal čez izaro...«

Torej, ljubo doma, kdor ga ima. K prvemu delu pisma pa še nekaj: menda je že skrajni čas, da se znebimo te, žal zelo razširjene navade, da hlatamo po tujini in tujcih samo zaradi daril, ki si jih od njih obetamo. Kakšen je to narodni ponos, če so preteklo poletje celo naši otroci za nekaj bonbonov klečepalili pred tujci in po cele dneve postajali ob cestah, čakajoč avtomobile z inozemskimi znaki?

Ob ogledu v oddelku za proizvodnjo diafragm

Gorenjskem začela organizirati mreža ginekoloških posvetovalnic — za kar ima nedvom-

kale na porod matere iz oddaljenejših krajev.

—ik

GLAS GORENJSKE

Izdaja: Casopisno, založniško in tiskarsko podjetje »GORENJSKI TISK« Kranj, Koroska cesta 8.

Direktor in odgovorni urednik: Slavko Beznik.

Urejuje: uredniški odbor.

Telef. uredništva in uprave 475 / Tek. rač. pri KB Kranj št. 61-KB-1-Z-135 / Izhaja vsako soboto.

Letna naročnina 400 dinarjev polletna . . . 200 dinarjev četrtletna . . . 100 dinarjev Posamezna številka stane 10 din

Društvo potrebuje mladih ljudi, da bodo nadaljevali delo in opravičili pohvale in odlikovanja

»Zaradi doseženih uspehov, vestnega in neumornega dela, zaradi požrtvovalnosti pri dviganju splošno izobraževalne ravni itd.,« dobi DPD »Svoboda« Tomaž Godec iz Bohinjske Bistrice srebrno odlikovanje in pohvalo...»

In predsednik Svobod in kulturno prosvetnih društev Ivan Regent jim je izročil odlikovanje in jim čestital k uspehu. Sledilo je dolgo odobravanje delegatov in gostov izrednega kongresa Svobod in prosvetnih društev na Jesenicah. Potem pa besede zahvale bohinijskih svobodov, obljube še vestnejšega bodočega dela, in kongres je nadaljeval z delom...

Delegati iz Bohinjske Bistrice pa niso več tako zbrano sledili, v mislih so jim bila odlikovanja, besede priznanja, ki so odtehtale njihov 10-letni trud, besede pohval in čestitk, besede ob katerih so hkrati že videli svojo nadalj- no pot k novim zmagam.

OD ČITALNICE DO UPRIZORITVE CANKARJEVIH HLAPCEV

Samo nekaj kratkih podatkov iz njihove kronike: leta 1882 so fužinarji ustanovili v Bohinjski Bistrici društvo s svojo čitalnico v majhni, skromni kmečki hiši. Po letu 1889 je kulturno življenje za nekaj časa zamrlo, ker so delavci odšli za kruhom, največ na Jesenice; kmalu pa sta začela razvijati misel po kulturnem življenju takratno klerikalno prosvetno društvo in Sokolsko društvo. Ni minulo dolgo, ko je Tomaž Godec začel zbirati napredno misleče ljudi v Društvo kmečkih fantov in deklet in leta 1938, je kronika v Bohinjski Bistrici zabeležila že svoj veliki uspeh — veliki bohinijski kmečki praznik, revijo narodnih noš in manifestacijo njihovega takratnega kulturnega življenja.

Med vojno so bili napredni Slovenci vse preveč zaposleni s skrbjo za pomoč našim vojakom in — kulturno življenje je zastopalo. Toda takoj po koncu vojne, leta 1945 in 1946, je bila ustanovljena že dramska skupina in leto za tem že pevski zbor s približno

60. pevci. Začrtali so si svoj program in vse nadaljnje delo najbolje komentira njihova prva predstava — Cankarjevi Hlapci.

Leta 1948 pa sta se pevski zbor in dramska skupina združila v enotno Sindikalno kulturno umetniško društvo kasneje pa se je pridružila kulturnemu življenju še knjižnica in Ljudska univerza. In

Bistriški igralci so lansko leto dosegli velik uspeh s Cankarjevo dramo »Kralj na Betajnovi«. Domačini in vaščani iz bližnje okolice so bili tako navdušeni nad predstavo in si želijo v prihodnosti še več takih uprizoritev.

začetne težave so bile mimo... Delavnost je bila iz dneva v dan večja in ozki delokrog društva je kmalu začel ovirati nadaljnje delo; ustanovljale so se nove sekcije in tedanji prosvetni delavci so začeli misliti na novo obliko — leta 1953 so ustanovili Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« Tomaž Godec, ki je združevalo pevce, igralce, lutkovno sekcijo, Ljudsko univerzo, knjižnico, tamburaše in druge.

Vendar pa je »Svoboda« v Bohinjski Bistrici vse nekaj drugega, življenje v društvu ni podobno životarjenju v nekaterih drugih društvih, tu je vse bolj veselo, pestro, zanimivo in živahno — saj je v tej »Svobodi« toliko mladih ljudi, toliko požrtvovalnih igralcev, skromnih pevcev, mladih tamburašev, da lahko rečemo, da je njihov mladostni polet prinesel društvu novo življenje, nove uspehe.

SKORO DVE TRETINE ČLANOV DRUŠTVA JE DELAVCEV

Po dveh letih se je njihovo društvo precej povečalo, takoj ob ustanovitvi Svobode je pristopilo 100 novih ljudi, tako da danes šteje društvo okoli 300 članov; od tega je 107 članov iz vrst mladine, 73 uslužbencev, 11 kmetov, 18 ostalih in 194 delavcev, kar vse-

ro pralnico so prenovili v malo dvorano s slabim odrom. Denar zbirajo počasi (50.000 dinarjev — darilo izrednega kongresa so dali v sklad za gradnjo doma) in trdno upajo, da bo nekoč le zrasel kulturni dom, tak kot ga zasluži njihovo delo.

V BODOČE PA...

Niso brez načrtov: za 29. november so ponovili Cankarjeve »Hlapce«, za občinski praznik, 14. december, pa študirajo igro »Ko bi padli oživel«, za naprej pa Harrisova »Molčeca usta«, veseloigro »Ven iz zadreg« in seveda še kaj. Nadaljevali bodo predvsem svoje delo — predavanja, spremljana z ozkotračnim filmom. V Tednu tiska so po bližnjih vaseh njihova predavanja o nastanku knjige sprejeli z velikim zanimanjem in tudi zdravstvena predavanja, tečaji in knjižnica si najdejo vedno dovolj obiskovalcev.

In kdo so ti obiskovalci? DPD »Svoboda« v Bohinjski Bistrici je danes ena izmed kulturnih društev z večino mladih ljudi in prav ti so tudi med najbolj aktivnimi. Veselo je pogledati njihov pevski zbor, kjer je večina mladih pevcev. Mladina si je osvojila zaupanje občinstva, občinstvo pa je vzljubilo njihovo delo. »Vendar se še vseeno bojimo, da nismo prepozno pridobili v društvo mladine,« pravi tajnik tov. Grbec. »Treba je, da bodo oni poprijeli, da bodo oni nadaljevali začeto pot in opravičili prejšnje priznanje.«

Priznanje in pohvala na tretjem izrednem kongresu prosvetnih društev na Jesenicah je Bistričanom v veliko čast. Ponosni so na svoje delo in polni volje, da pohvalo tudi opravičijo. Še z večjim elanom so se oprijeli bodočega dela; tudi v bodoče hočejo biti med prvimi.

L. J.

NEUSTREZNI PROSTOR JIM NI IZGOVOR

Kljub vsem doseženim uspehom pa bistriška Svoboda dela v tako slabih pogojih kot malokatera. Kulturni dom? O tem ne moremo govoriti. Sta-

Izšel je slovenski izseljenski koledar za leto 1956

Sredi novembra je izšel Slovenski izseljenski koledar za leto 1956, ki ga že tretje leto izdaja Slovenska izseljenska matica za slovenske izseljence po svetu. Ta izseljenski zbornik, kakor tudi ilustrirani mesečnik »Rodna gruda« sta si v treh letih pridobila številne naročnike in bralce v Združenih državah Amerike, v Južni Ameriki, v Afriki, Avstraliji ter v mnogih evropskih državah.

Izseljenski koledar je uredil književnik Tone Seliskar. Obsega 288 strani in je bogato opremljen s 178 fotografijami. Domači avtorji so prispevali članke o političnem, gospodarskem in kulturnem življenju v Jugoslaviji in Sloveniji, v nekako polovici koledarja pa so objavljeni pri-

spevki rojakov — izseljencev. Tako postaja Slovenski izseljenski koledar iz leta v leto zbornik dragocenih zgodovinskih zapisov iz življenja slovenskih izseljencev.

Cena koledarja je 500 dinarjev. Izseljenski koledar priporočamo zlasti onim, ki imajo svojce in prijatelje v tujini, da jim ga pošljejo kot lepo novoletno darilo. Naročila sprejema Slovenska izseljenska matica, Ljubljana, Cankarjeva 5-I.

M. Š.

Filmi, ki jih gledamo

»MANGALA, HČI INDIJE«

Tretji indijski film, ki ga gledamo pri nas — Mangala, sicer v umetniškem pogledu nima takih kvalitiet kot prejšnja dva (zlasti »Dva akra zemlje«), je pa zato dober zabavni film. Večina indijskih filmov (s tem mislimo tudi tiste filme, ki so samo za domačo — indijsko uporabo) deluje precej nezanimivo razvlečena mitološka tema in jih distributerji za prikazovanje v Evropi ponavadi precej izpopolnijo s škarjami, tako da dobijo na tempu in na času. Vse to pa ni bilo potrebno storiti s tem filmom, ker je očitno, da gre za močan vpliv hollywoodskega spektakla. V njem najdemo originalnost in veličastje: živopisane narodne igre, indijske pesmi in sploh eksotiko Daljnega vzhoda, predvsem pa popolnost ritma in sugestivno moč barvnega izraza. In tema: usoda treh glavnih junakov je povezana z borbo indijskega duha proti širjenju evropskega vpliva z velikim spopadom med revolucijo in socialnim spopadom. Toda čudno, prav ta zgodba, katere bistvo je borba proti tujim vplivom, je dokaz amerikaniziranja. Toda

kljub temu deluje film precej bolj prepričljivo kot pa podobni hollywoodski proizvodi.

»UGRABITELJA«

Sedemletnemu Harryju in njegovemu štiriletnemu bratcu Davyju so umrli starši, zato sta prišla na Novo Škotsko k svojemu dedu, pri katerem bosta odslej živela. Stari ded je strog pristaš puritanskih nazorov in je hotel tudi dekča vzgojiti v tem duhu. Tako sta otroka odraščala v njegovi hiši, željna očetovske ljubezni in nege, željna vsega kar zahtevajo njuna leta, dokler nista nekega dne...

To je film brez zlaganosti in moraliziranja, nenavadno pri- kupen, neposreden in idejno zdrav. V njem je vseskozi osredba strogega puritanizma, ki z neživljenjskimi in o-kostenelimi načeli zavrača sleherni človeško dobroto in toplino in celo razumevanje do otrok, ki jim je vse to najbolj potrebno. Razen tega pa nas film še posebno navduši zaradi neposrednosti in iskrenosti obeh dečkov, zaradi njune čudovite igre, saj sta kljub svoji mladosti pokazala obširno skalo dožemanja in izražanja najrazličnejših ču-

stev.

Gorenjski pionir

LISICA IN ORLIČI

Komaj so orličem zrasla krila, že so zleteli iz gnezda na širok kamen, kjer so se igrali na toplem soncu.

Lačna lisica, ki je prebrodila ves gozd in ni mogla nikjer ničesar najti, da bi potešila lakoto, jih je že zdaleč opazila. Zato se je prihulila in se plazila vse bliže orličem. Neprestano se ji je v glavi vrtila misel: zdaj, zdaj bom potešila to strašno lakoto.

Na srečo pa so jo orliči pravi čas opazili in zleteli v gnezdo. Ko je lisica to opazila, se je razgledala, če ni morebiti kje stari orel. Ko je

videla, da ga ni, se je napotila proti gnezdu. Njen edini up je bila njena spretnost.

»Kakšno vest, teta lisica?«

Bila sem na konferenci vseh gozdnih prebivalcev in dogovorili smo se, do bo naslednji mir med nami. Odslej bomo vsi živeli v slogi in ljubezni. Nikomur se ne bo treba bati za življenje. Pod skupno streho bosta lahko žive la zajec in volk, orel in miš, lisica in kokoši, ne da bi se komu ježila dlaka od strahu pred drugim. Zato pridite, orlič, da se bomo vsi skupaj poigrali, poveselili in zapeli.

Tedaj so se orliči vznemirili v gnezdu.

»Kaj vam je?« jih pogleda lisica.

»Naš oče prihaja,« ji pove najmlajši.

Ko je lisica to slišala, se je spustila v divji dir.

»Kam pa, teta lisica? Počaka našega očeta, pa se bomo vsi skupaj poveselili.«

»Vaš oče ni bil na gozdni konferenci in ima oster kljun,« je odgovorila zvita lisica in se je še bolj pognala v dir skozi gozd — lačna in jezna.

Hvalisavi strahopetec

Neki strahopetec je stopal pozimi skozi gozd. Na rami je imel puško. V gozdu je srečal volkove in od strahu je kar otrpnil. Volkovi so mirno šli mimo njega. Ko je potem lovec srečal starega kmeta, se je začel na vsa usta hvaliti:

»Sredi gozda sem srečal

volkove. Eh, če bi bil imel puško, bi vseh sedem postrelil!«

»Kaj pa imaš tole na rami?« ga začudeno vpraša stari kmet.

Šele tedaj se je strahopetec spomnil, da ima puško. Tako se je bil ustrašil...

Maček, pes in kozel

Na pristavi so živeli maček, pes in kozel. V mraku so polegali na podstene in se zapletli v razgovor, kaj je najboljše na svetu.

»Najboljše je mleko,« je prišel maček. »A tudi pri miškah nisem izbirčen.«

»Ni res!« je pes godrnjal rekel ješčemu mačku. »Najboljša je mastna kost!«

Kozlu ni bilo všeč ne prvo ne drugo. Zato je zameketal: »Nič ni slajšega od svežega sena.«

Tako so se divje prepirali, toda niti en predlog ni obveljal, ker niso bili složni.

15 — Uganka

Povsod mora biti na črki »i«, a tudi na koncu stavka stoji.

(E.T.D.)

Odkritje spomenika 62. padlim borcem in talcem — športnikom, ki je bilo 27. novembra pred Domom Partizana v Stražišću

Pri bistriških športnikih

Idealizem mladih ljudi - zagotovilo dobrih uspehov

Mladi nogometaši se vzgajajo v krepke in požrtvovalne športnike

V zadnjem času so Bohinjčani ponosni zlasti na svoje mlade nogometaše. Mladi so še, vendar mnogo obetajo! Letos ob pričetku leta v Bohinjski Bistrici še ni bilo samostojnega nogometnega kluba; fantje so sicer brali z velikim navdušenjem, vendar vidnejših uspehov ni bilo. Treba je bilo pričeti z resnim delom. Zavijali so rokave, prišli za lopate in počasi — kamen za kamnom, kosček za kosčkom, brez vprašanja po zaslužku — uredili igrišče in potreben prostor za preoblačenje. Denarja ni bilo, težav mnogo, vendar volje in veselja do športa niso izgubili. Letos spomladi so se osamosvojili in ustanovili svoj nogometni klub. Od tedaj je zanimanje iz dneva v dan večje in zato tudi uspehi niso izostali. Društvo šteje danes že 25 članov in 29 pionirjev, razveseljivo pa je zlasti razumevanje starejših ljudi, ki se radi pridružijo kot podporni člani. Med nogometaši so sami mladi ljudje, njihova starost je povprečno 19 do 20 let in so polni poleta in idealizma, s čemer se športniki drugih krajev ne morejo pohvaliti. Kljub temu, da so mladi fantje večinoma delavci in otroci delavskih staršev,

Kamničani zmagovalci na Reki

Kamniški odbojkarji so na tradicionalnem odbojškarskem turnirju štirih klubov na Reki, ki ga v proslavo Dneva republike prireja vsako leto »3. maj«, ponovili svoj lanskoletni uspeh in dosegli prvo mesto. Premagali so vse nasprotnike in sicer Torpedo s 3:1, Tekstilca iz Karlovca s 3:0 »3. maj« pa v napeti odločilni borbi s 3:2.

Veliko uspehov v letošnjem letu

O delu strelcev iz Preddvora

V prvi polovici 1952. leta je bila v Preddvoru ustanovljena strelska družina. Ime ima po prvoborcu Jožetu Celarju - Tugu, ki je padel 1943. leta v boju z okupatorjem.

V samem začetku se je strelska družina spričo velikega zanimanja Preddvorčanov in okoličanov lepo razvijala. Še isto leto so si strelci zgradili v Dragi zasilno strelišče in si nabavili nekaj najnujnejših rekvizitov. Žal pa je aktivnost družine predvsem zaradi upravnega odbora, ki ni znal nuditi članom tiste moralne opore, ki so jo potrebovali, kmalu prenehala. Nekateri so zaradi tega hoteli družino že razpustiti, vendar pa je bil 1953. leta izvoljen nov odbor, ki je takoj prijel najresnejše za delo. Ze prihodnja pomlad 1954. leta pomeni prelomnico v delu. Število članov je precej pomnožilo in leti so redno trenirali, se udeleževali tekmovanj, družina pa je nabavila zračno puško in napoje. Tega leta so strelci iz Preddvora priredili tudi meddružinsko tekmovanje, katerega so se udeležile sosednje strelske družine, najboljši strelci pa so se udeležili tekmovanj tudi na Jesenickem in Jezerskem, vendar brez pomembnejših rezultatov. Delo strelske družine v letošnjem letu je kronano s številnimi uspehi, čeprav družini še ni uspelo pritegniti v to športno panogo dovolj članov. Ze v maju mesecu so zgradili novo strelišče v Tupaličah, si postavili strelsko lopo in ob otvoritvi strelišča razvili tudi svoj družinski prapor, ki mu je kumoval ObLo Preddvor. Razen tega so si nabavili še dve vojaški puški, zračno puško pa jim je podaril strelski odbor Kranj. Za dokaz uspešnega letošnjega dela navedimo še nekaj števil. Strelska družina »Tugo« se je letos udeležila 12 meddružinskih tekmovanj, na katerih so člani z vojaško puško dosegli 3 prva mesta, 2 drugi in 2 tretji mesti, z zračno puško pa so bili trikrat drugi. Mladinci so tekmovali dvakrat z zračno puško in bili enkrat prvi, enkrat pa drugi. Strelci so za te uspehe prejeli dva pokala v trajno last, 7 diplom kot moštvo, 6 diplom pa so si priborili posamezniki. Za vse te uspehe, ki jih je strelska družina »Tugo« dosegla v zadnjih dveh letih, ima zasluge celoten odbor, zlasti pa po žrtvovalni predsednik družine Franc Tičar. Sedanje delo družine je vredno vse pohvale in če bo v prihodnosti izpolnila še tiste naloge, ki jo čakajo, bo lahko postala ena najboljših na Gorenjskem.

Bohinjski smučarji so ustanovili svoj klub

Imenoval se bo: »Smučarski klub Bohinj«

Vse od leta 1928, ko je bil ustanovitelj smučarskega kluba v bohinjskem kotu, znani revolucionar in športnik Tomaž Godec, v Bohinju niso imeli organiziranega smučarskega kluba. Po osvoboditvi so smučarji sicer delovali v sindikalnem klubu, pozneje pa kot sekcija v društvu »Partizan«.

Toda velika tradicija smučarskega športa, katerega zibelka je prav Bohinj, je naravno, da se je v Bohinju do ustanovitve »Smučarskega kluba Bohinj«. Razen okoli 35 navdušenih prijateljev smučarstva in sankastva je prisostvoval ustanovnemu običnemu zboru tudj tov. Vovk, zastopnik Gorenjske smučarske podzveze. V pozdravnem govoru je predvsem poudaril, naj preveča člane smučarskega kluba tako tovarištvu, ki je bilo značilno za predvojni smučarski klub. Naloga kluba naj ne bo zgolj vzgajati tekmovalce, temveč se je treba predvsem osloniti na množičnost.

To ne bo težko, saj je v Bohinju mladina navdušena za zimski šport. Treba bo le poskrbeti tistim mladincem, zlasti pa šolski mladini, ki še nima smuči, smučarske opreme. V tem oziru bo pomagal sam klub, pričakovati pa je, da bodo tudi starši pokazali zanimanje za to in ustregli otrokom ter jim nabavili smuči. V okviru kluba bosta dve sekciji in sicer: smučarska in sankaska. Sankači pa bodo delovali v okviru kluba le toliko časa, dokler ne bo ustanovljena Sankaška zveza Jugoslavije. Ko bo ta forum ustanovljen, bodo sankači ustanovili samostojen klub. Ob koncu so izvolili 9-članski odbor, 3-članski nadzorni

odbor ter 4-člansko strokovno komisijo, v kateri so zastopani posamezni tovariši, ki bodo vodili strokovne tečaje iz sankastva, alpske kombinacije, tekov in skokov.

Ustanovni zbor Smučarskega kluba pa je v določenem smislu izvenel neresno. Ze samo dejstvo, da je prišel eno uro pozneje kot je bilo določeno, potrjuje to ugotovitev. Razen tega pa pripravljali odbor ni pripravil niti pravil bodočega kluba, kar je bila pravzaprav njegova osnovna naloga. Zato se bodo morali še enkrat sestati, da bodo lahko sprejeli pravila.

Z večjo podporo bi bilo športno življenje v Cerkljah tudi živahnejše

Če hočemo govoriti o športu in športnikih iz Cerklj, moramo najprej pogledati, v katerih športnih panogah in v kolikšni meri se lahko cerkljanska mladina in ostali Cerkljani sploh udeležujejo. Se pred kratkim sta bili v Cerkljah le dve športni sekciji, medtem ko so danes teoretično štiri, praktično, toda še to moramo reči s pridržkom, pa le tri.

Letos je bil ustanovljen nogometni klub, v katerem so člani skoraj sami mladinci in to po večini dijaki vajeniške šole. Obnovljena je bila strelska družina. Prav tako letošnje leto. Se vedno s precejšnjimi uspehi deluje moto klub, saj je letos tretji najboljši klub v Sloveniji in skoraj ni manjših prireditev, kjer ne bi bili Cerkljani najboljši. Skratka, lahko trdimo, da so cerkljanski motoristi najboljši podeželski klub. Le kegljači, ki so tudi že tekmovali v republiški ligi, so že del časa »na psu« kot pravimo.

Če zdaj seštejemo vse aktivne športnike, Cerkljane, ki se udeležujejo v širši športni panogah, bomo dobili zelo nizek zbir članov — 70. Ta šte-

vilka v primerjavi s številom občanov, ki jih je nekaj manj kot 5.000 prav gotovo ne pomeni nič.

Vzroki tako majhnega števila aktivnih športnikov so različni. Vendar pa je glavni vzrok temu, da že ustanovljene sekcije ne razpolagajo niti z najnujnejšimi sredstvi, ki bi jih morali nuditi svojim članom. Kegljači so brez kegljišča, strelci brez pušk, nogometaši brez čevljev itd. Se večje pomanjkanje pa občutijo Cerklje, ker nimajo vsaj zasilne telovadnice in mora zaradi tega čez zimo še ta skromna športna dejavnost prenehati. S tem pa ni rečeno, da Cerkljani, zlasti mladina, nima veselja do športa. Ne, temveč je eden najvažnejših vzrokov za tako skromno športno dejavnost pomanjkanje sredstev in skratka premajhne podpore.

Zaključek tega naj bi bil, da bodo morali merodajni forumi in vse družbene organizacije, za katere vemo, da imajo vse razumevanje za telesno-vzgojno delo, tudi Cerkljanom nuditi vso pomoč.

F. B.

Imajo kopalnico, pa jo ne izkoriščajo

Ko so se v jeseni odprla vrata telovadnice, se je kamniški Partizan spet našel pred istimi problemi kot vsako leto. Ti so predvsem pomanjkanje vodnikov in prostorov.

K telovadbi se je prijavilo 232 cicibanov, pionirjev in mladincev. Člani in članice še niso pričeli z vadbami, ker ni vodnika. Problem vodnikov je tudi pri ostalih oddelkih pe-reč, kljub temu, da se jih je v zadnjih letih nekaj usposobilo na poletnih tečajih. Pri društvu je včlanjeno premalo delavske mladine, zato bi bila naloga vseh članov in upravnega odbora, da s svojim vplivom in propagando privabi v telovadnico čim več mladine iz naših tovarn in podjetij.

Edina kamniška telovadnica v gimnaziji je za vse potrebe mesta premajhna. Zasedena je od jutra do pozne noči, samo opoldne je 20 minut prazna. Skozi njo gre vsak teden nad 2400 mladine, pri tem pa vsi gimnazijski oddelki ne morejo imeti telovadbe po učnem programu, ker je zaradi pomanjkanja prostora to neizvedljivo in je pouk telovadbe v prvih in drugih razredih okrnjen. Osnovna šola sploh nima telovadbe, ker nima prostora. Od 17. ure dalje je te-

Prvenstvo Tržiča v namiznem tenisu

Konec preteklega meseca je bilo v domu TVD »Partizan« v Tržiču namiznoteniško prvenstvo Tržiča in okolice za leto 1955. Prvenstva se je udeležilo okoli 40 igralcev, članov »Partizana« iz Tržiča, NTK »Storžič« iz Golnika ter delovnih kolektivov iz Tržiča.

Moštvenega tekmovanja se je udeležilo sedem ekip. V finalni igri je zmagala prva ekipa TVD »Partizan« Tržič (Jakopin, Markič, Pančur) nad BPT z rezultatom 5:1.

V tekmovanju posameznikov so se finalne igre končale z naslednjimi rezultati: pionirji (14 tekmovalcev) Boncelj (Golnik) : Meglič (Tržič) 2:0; mladinci (16 tekmovalcev) Markič (Tržič) : Pančur (Tržič) 3:2; mladinke (12 tekmovalcev) 1. Marica Aljančič (Golnik), 2. Silva Šlibar (Golnik), 3. Petrič (Tržič). Člani (16): Svab (BPT) : Markič (Partizan Tržič) 3:0 (21:17, 21:15, 22:20).

V enem tednu 15 prvih mest od devetnajstih

Velik uspeh namiznoteniških igralcev NTK »Triglav« iz Kranja na I. republiškem turnirju v Kočevju in IX. prvenstvu Slovenije v Ljubljani

V okviru številnih športnih prireditev, ki so bile v počastitev Dneva republike, so se v Kočevju na prvem republiškem turnirju v novi namiznoteniški sezoni zbrali skoraj vsi najboljši slovenski predstavniki bele žogice, razen mladincev, mladink in pionirjev. Tekmovali so v osmih disciplinah, v šestih pa so bili zmagovalci Kranjčani. Brez težav so v konkurenci moških ekip v finalu premagali »Odrad« s 5:0, medtem ko so članice z istim klubom odločile finalno srečanje z najtesnejšim rezultatom 3:2 v svojo korist.

Pri članih sta zanesljivo osvojila prvo mesto Hlebš, drugo pa Ahačič, medtem ko je

za največje presenečenje turnirja poskrbel mladinec Janez Teran iz Kranja, ki je osvojil tretje mesto (premagal je Štrumbala z Jesenic s 3:0 in Kocjana iz Ljubljane s 3:2, katerega je premagal tudi v konkurenci moštev). Precej preglativ je v finalnem srečanju delala Trampuževa iz Ljubljane, katero je premagala Bogatajeva s 3:2 in s tem osvojila prvo mesto. Kranjčani so osvojili še prvo mesto v moških dvojicah (Hlebš — Ahačič) in ženski dvojici (Bogatajeva in Teranova).

Preteklo soboto in nedeljo je bilo v Ljubljani IX. prvenstvo Slovenije. To tekmovanje je bilo prav gotovo pomembnejše od onega v Kočevju. Na njem so namiznoteniški igralci iz Kranja osvojili 9 prvih mest od enajstih! Naslove republiških prvakov so osvojili: člani — Ruda Hlebš, mladinci — Janez Teran, mladinke — Tatjana Teran, moške dvojice — Ahačič in Hlebš, mladinci dvojice — Teran in Cesen, ženske dvojice — Bogatajeva in Plutova, mladinke dvojice — Teranova in Dolenceva, mešane se-

niorske dvojice — Teranova in Hlebš ter mešane mladinske dvojice — Plutova in Teranova.

Pri članicah je pripravila največje presenečenje nadarjena in smela mlada Plutova iz Kranja, ki si je proti pričakovanju priborila v tekmovanju članic drugo mesto. To pomeni prav gotovo razveseljivo dejstvo, čeprav nobeni od Kranjčank ni uspelo osvojiti naslova prvakinje.

Vsi ti rezultati pomenijo velik uspeh kranjskih namiznoteniških igralcev v zadnjem tednu, čeprav smo podobnih izidov od njih že navajali in se v slovenskem merilu pričakovani. Uspeh pa je velikega pomena: zato, ker je namizni tenis v zadnjem času v Sloveniji precej napredoval. Za ta napredek so poskrbeli predvsem mladi igralci, večina teh je Kranjčanov, kar je še zlasti razveseljivo. Škoda je le, da včasih Kranjčanom najnevarnejši Jeseničani nimajo več tako močnih predstavnikov namiznega tenisa kot so jih imeli še pred nekaj leti. Zeleti je, da bi v prihodnosti Jeseničani prijeli še resneje za delo v svojem klubu, ker imajo za to vse pogoje, prav tako pa jim ne bo težko doseči nekdanje kvalitete ravni, saj imajo dovolj starejših in rutiniranih prvorazrednih igralcev, ki svoje znanje lahko prenesejo na najmlajše, morda tudi začetnike. Pohvaliti pa moramo mlade igralce z Golnika, ki so se udeležili prvenstva, čeprav niso imeli upanja, da bi zasedli višja mesta.

F. B.

O delu golniških šahistov

Pretekli teden je bil na Golniku ustanovni občni zbor novega šahovskega kluba, ki bo deloval v okviru Športnega kluba »Storžič«.

Šah je na Golniku zelo priljubljena igra. Zato je bilo neobhodno potrebno, da se na Golniku ustanovi šahovski klub, ker se je šah do sedaj igral neorganizirano po vseh mogočih kottičih. Zato je bil pretekli teden sklican ustanovni občni zbor šahovskega kluba na iniciativo sindikalne in mladinske organizacije. V klub je do sedaj pristoi-

pilo že nad 30 članov predvsem iz vrst mladine. Te dni pa se je že pričel turnir za prvenstvo Golnika, na katerem sodeluje 17 igralcev.

STOJAN PUC: edini predstavnik Gorenjskih šahistov na polfinalnem turnirju za prvenstvo države. Upamo, da nas ne bo razočaral.

ZANIMIV TURNIR NA GOLNIKU

V počastitev Dneva republike je NTK »Storžič« iz Golnika organiziral namiznoteniški turnir najboljših igralcev Tržiča in Golnika. Na turnirju je sodelovalo osem igralcev, ki so igrali vsak z vsakim. Zmagal je Markič (Tržič) 7 zmag, Šarabon (Tržič) 6, Rešek (Golnik) 5, Svab (Tržič) 4, Grbec (Golnik) Zapič (Tržič), Hlazin (Tržič) vsi dve zmagi in Ada Ličen (Golnik) brez zmage.

Športniki pozor!

Ustanovni občni zbor občinske športne zveze Kranj, ki je bil sklican za nedeljo, 11. decembra 1955 v zgornji dvorani Sindikalnega doma, je preložen na nedoločen čas.

Prodaj parcelo 628 kvadratov (Savi) Poizve se na Gorenji Savi 46.

Prodaj kravo mlekarico ali zamenjam za vola. Naslov v upravi lista.

Prodaj lahke sani in nekaj kosov raznega pohištva. Poizve se na Primskovem 192.

Prodaj dva postelja vložka. Naslov v upravi lista.

Prodaj lesen provizorij 3 krat 3 kvadrat. metre, krit z opeko. Naslov v upravi lista.

Manjše kmečko posestvo v bližini Skofje Loke naprodam. Skupna površina njiv, travnikov in gozda 2 ha. Naslov v upravi lista.

Gledališče

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Nedelja, 11. decembra ob 16. uri — izven in za podeželje, William Shakespeare: »Othello«. Jago: Mayer Metod.

Torek, 13. decembra ob 16. uri in ob 20. uri — gostovanje v Skofji Loki ob priliki občinskega praznika. William Shakespeare: »Othello«. (Ob 16. uri Jago: Mayer Metod, ob 20. uri Jago: Laci Cigoj.)

Četrtek, 15. decembra ob 16. uri — red C in izven. Vasja Ocvirk: »Tretje ležišče«.

Nedelja, 18. decembra ob 16. uri — izven in za podeželje. Vasja Ocvirk: »Tretje ležišče«.

Ponedeljek, 19. decembra ob 16. uri — Gostovanje v Trzinu. Bratko Kreft: »Celjski grofje«.

Na podlagi 10. člena Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Ur. list FLRJ št. 34-371/55) Komisija za imenovanje direktorjev Občinskega ljudskega odbora Kranj

razpisuje

MESTO DIREKTORJA PODJETJA »KOVINAR« V KRANJU

Ponudniki za razpisano mesto direktorja morajo izpolnjevati enega izmed naslednjih pogojev:

1. strojni inženir s petletno prakso ali diplomirani ekonomist s petletno prakso pri vodenju samostojnih komercialnih poslov.

2. strojni tehnik s srednjo tehnično šolo in desetletno prakso ali večletno prakso pri vodenju obrata.

3. industrijski obratovodja z desetletno prakso.

Ponudniki naj vložijo prošnje kolkovane z državnimi taksami in priloženim zneskom din 95.— za občinske takse, s kratkim življenjepisom pri Občinskem ljudskem odboru Kranj, Titov trg št. 1.

Rok za vlaganje prošnje je do vključno 15. 12. 1955.

KOMISIJA ZA IMENOVANJE DIREKTORJEV

Rapis

ZA TEČAJ POLITIČNE SOLE PRI CK ZKS

od 1. februarja do 30. junija 1956

Tečaj je namenjen predvsem delavcem in delavkam v industriji in kmetijstvu, ki že delajo v organih delavskega in družbenega upravljanja, v organih oblasti, v sindikatih, društvih itd. in si žele razširiti in poglobiti politično znanje.

Prijave za sprejem v šolo pošljite na upravo Politčne šole pri CK ZKS, Ljubljana, Parmova 37/II. trakt do 31. 12. 1955, hkrati pa tudi na svoj občinski komitet.

V prijavi navedite osebne podatke, podatke o dokončanih šolah in tečajih, o stažu in funkcijah v političnih organizacijah, o osnovnem poklicu in zaposlitvi in o višini mesečnih prejemkov.

Sola ima internat, ki je namenjen predvsem tovarišem in tovarišicam izven Ljubljane. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole oziroma na občinskem ali okrajnem komiteju ZKS svojega področja.

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 radijski dnevnik in 22. uri. Oddaja »Zeleli ste — poslušajte« ob nedeljah ob 14.00, ob delavnikih pa ob 14.35. Kmetijski nasveti in Kmetijska univerza vsak delavnik ob 12.30 uri.

NEDELJA, 11. DECEMBRA

8.00 O športu in športnikih: Letošnja mednarodna avtomobilistična sezona.
9.00 Otroška predstava — James Krüss: Če Jožek sanja (radijska igra).
10.00 Družinski pogovori.
11.15 Oddaja za Beneške Slovence.
12.00 Pogovor s poslušalci.
13.30 Pol ure za našo vas.
18.05 Melodije in napevi, ki jih radi poslušate.
20.00 Večerni operni koncert.
21.00 Kulturni razgledi.

PONEDELJEK, 12. DEC.

6.35 Popularne moderne napeve izvaja pianist Saša Tipler s svojim triom.
11.05 Radijska šola za nižjo stopnjo: O pisatelju Josipu Jurčiču.
12.40 Koncertni valčki.
14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — Niko Kuret: Bajka o Jazonu (radijska igra).
15.30 Se spomnite tovariši...?
16.00 Zdravstveni nasveti.

18.00 Radijska univerza — Prof. Stanko Logar: O industrijskih rastlinah.
18.50 V koraku tanga.
20.00 Kulturni pregled.

TOREK, 13. DECEMBRA

11.05 Gospodinski nasveti.
11.45 Cicibanom — dober dan (VI. Pirm: Pregnani kragulji).
14.20 Pionirski kotichek.
15.30 Utrinki iz literature — Boris Pahor: Vila ob jezeru.
16.10 V svetu opernih melodij.
18.00 Zunanje politični feljton. Kdo bo kandidat na predsedniških volitvah v ZDA.
18.30 Športni tehnik.
20.00 Tedenski notranje politični pregled.
20.30 Radijska igra — P. Slovinc: Sadle Thompson.
21.30 Koncert violinista Byrona Colasisa in pianista Fredija Doška.

SREDA, 14. DECEMBRA

7.10 Pojeta Mario Lanza in Bing Crosby.
11.15 Igra tamburaški orkester ljubljanskih »Svobod« p. v. Matka Sijakovića.
12.40 Orkestralni odlomki iz oper.
13.30 S pesmijo in plesom po Jugoslaviji.
15.30 Utrinki z literature — Jose E. Rivera: Nečloveški gozd.

ljem in kmetijski zadrugi Kranj za vence in spremstvo na njeni zadnji poti. — Zalujoči hčerki Minka in Albinca z družinami in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, znancom in sodelavcem za vse dobro, kar so storili v spomin naše ljube mame

WEIT KATI

Faletove stare mame. — Lepa hvala.

Ana in Zdravko Fale

Kino

Kino »Krvave« Cerklje — predvaja 10. in 11. decembra mehiški film »En dan življenja«. Predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 15. in 19. uri.

Kino »Sora« Skofja Loka — predvaja od 9. do 11. decembra ameriški film »Slavolok zmage«.

Kino Naklo predvaja 10. in 11. decembra ameriški film »Samo naša«, 14. in 15. decembra angleški film »Mreža«. Predstave v soboto ob 19. uri, v nedeljo ob 16. in 19. uri, v sredo in četrtek ob 19. uri.

Kino »Storžič« Kranj predvaja od 8. do 10. decembra ameriški barvni film »Bledolčničnikov sin«. Predstave ob 16. in 18. in 20. uri. V soboto 10. decembra ob 22. uri premiera angleškega filma »Ugrabitelj«.

bitelja«. 11. decembra ob 8.30 indijski barvni film »Mangala hči Indije« — film se predvaja na wide - screen sistem. Ob 10.15 uri in 14. uri premiera finskega filma »Maja odkriva muziku«. Amer. barvni film »Bledolčničnikov sin« ob 16. in 18. in 20. uri.

Kino »Svoboda« Kranj — predvaja 10. decembra ob 18. uri premiero indijskega barvnega filma »Mangala hči Indije«. Ob 20. uri premiera angleškega filma »Ugrabitelj«. 11. decembra ob 14. uri amer. barvni film »Bledolčničnikov sin«. Predstava ob 16. uri odpade. Ob 18. uri angleški film »Ugrabitelj«, ob 20. uri premiera finskega filma »Maja odkriva muziku«.

Kino »Radio« Jesenice predvaja od 9. do 11. decembra ameriški film »Gospa Miniver«. Od 12. do 14. decembra amer. barvni film »Katica, poljubi me«. 15. decembra angl.-ital. barvni film »Romeo in Julija«. Predstave vsak dan ob 18. in 20. uri, ob nedeljah ob 16., 18. in 20. uri. V nedeljo 11. decembra ob 10. uri matineja jugoslovanskega filma »Slavica«.

Kino »Plavž« Jesenice predvaja od 9. do 11. decembra film »Katica, poljubi me«. — poljubi me«. Od 12. do 14. decembra angleško italijanski barvni film »Romeo in Julija«. 15. decembra zaprto. — Predstave vsak dan ob 18. in 20. uri, razen 12., 13. in 14. decembra ko je ob 17. in 20. uri. V nedeljo pa so predstave ob 16., 18. in 20. uri, ob 10.30 uri matineja jugoslovanskega filma »Slavica«.

Kino Koroška Bela predvaja od 10. do 11. decembra ameriški film »Gospa Miniver«. 12. decembra ameriški barvni film »Katica, poljubi me«. — Predstave ob delavnikih ob 19. uri, ob nedeljah ob 17. in 19. uri. V nedeljo 11. decembra ob 15. uri matineja jugoslovanskega filma »Slavica«.

100 uspehov
na 1 oglas

v našem
tedniku

15.45 Mladinski zbori pojo.
16.00 Družinski pogovori — Helena Puhar: Ali naj učim otroka že pred vstopom v šolo.
18.00 Iz naših kolektivov.
18.35 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
20.00 Jules Massenot: Manon, opera v 4 dejanjih. Izvaja jo solisti, zbor in orkester ljubljanske opere, dirigent Samo Hubad.

ČETRTEK, 15. DECEMBRA

6.35 Operetna in lahka glasba.
11.05 Gospodinski nasveti.
11.15 Od melodije do melodije.
11.45 Pavel Sivic mladini (Glasbena oddaja za pionirje).
12.40 Poje mešani zbor »Slavček« iz Trbovelj p. v. Jožeta Škrinjarja.
14.25 Ljudsko - prosvetni obzornik.
15.30 Iz mladinske književnosti.
16.00 Gospodinski omnibus.
16.10 Glasbene uganke.
18.00 Domače aktualnosti.
18.30 Radijska univerza — Dr. Saša Cvahte? Racionalizacija v industriji in medicini.
20.00 Mladinska oddaja.
20.20 »Četrtek večer« domačih pesmi in napevov.
21.00 Literarni večer — Elisabeth Barret — Brownig: Portugijski soneti.

V okviru praznovanja Dneva republike je Zveza borcev v Kamniku obdarila partizanske sirote na prisrčni domači slovesnosti, ki je bila v mali dvorani kulturnega doma. Po pozdravnem govoru predsednika ZB Kamnik Martina Dobovičnika je govoril predsednik občine in ljudski poslanec Alfred Janko, nato pa je bilo obdarovanih 60 partizanskih sirot z nakazili za perilo in obutev v znesku 2000 do 4000 dinarjev in skupni vsoti 167.000 dinarjev.

Združenje slepih okr. Kranj je na Dan republike organiziralo v dvorani Delavskega doma na Jesenicah proslavo, na kateri je govorila predsednica Združenja slepih za Gorenjsko Milica Debeljak. Razen slepih sta k pestrejšemu programu pripomogla tudi jeseniški mešani pevski zbor in orkester jeseniške glasbene šole. Sodelovali so tudi pevci solisti in recitatorji.

Sodnik ljubljanskega okrožnega sodišča Jože Fister je v ponedeljek predaval na Jesenicah o dednem pravu in novem zakonu o dedovanju. Jeseniška Ljudska univerza pripravlja za bodoče še predavanja o carini, za tem pa predavanja ob dnevu JLA.

Svet Svobod in prosvetnih društev okraja Kranj je tudi v letošnji sezoni organiziral na Jesenicah tečaje za naše prosvetne voditelje. Z delom je pričel že glasbeni, knjižničarski in pevovski tečaj. Tečaji so enkrat tedensko in s jih udeležujejo prosvetni delavci z vsega bivšega jeseniškega in radovljanskega okraja.

Prosvetno društvo »Anton Tomaž Linhart« iz Radovljice je naštudiral Draga Gervaisa komedijo »Zaradi stanovalstva«. Njihovo letošnje delo, ki prikazuje stanovanjsko stisko režira poznana radovljiska režiserka Ljiljana Hrvatova.

Planinsko društvo iz Radovljice pripravlja v četrtek 8. decembra proslavo v počastitev 60-letnice svojega obstoja. Predvajali bodo nekaj planinskih filmov in podelili odliko vanja najboljšim planincem.

KUD »Storžič« Kokrica pripravlja komedijo v štirih dejanjih »Beneški trojčki«. Delo je napisal Colialto in se dogaja konec 18. stoletja v Parizu.

Dramska skupina mehanične delavnice Železarne Jesenice pripravlja Cara Emina

Gibanje prebivalstva

V Kranju so se poročili: Emilijan Pavlin, računovodja in Armanda Korenika, otroška negovalka; Ignac Džuran, šofer in Frančiška Matinčič, tkalka.

Na Jesenicah so se poročili: Ladislav Črnologar, mizar in Darinka Gogala, frizerska vajenka; Frančišek Terseglav, delovodja in Zvonka Lončnar, delavka;

dramo v treh dejanjih »Na straži« v režiji Tineta Ranta. Događa se konec druge svetovne vojne v Gorici.

Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« Kamna gorica bo uprizorilo Finžgarjevo igro v štirih dejanjih »Divji lovec«.

KUD Naklo - Dobrava je v počastitev 29. novembra odprlo novo čitalnico v prostorih Kmetijske zadruge. Tako bo zlasti mladina dobila prostor, kjer se bo lahko zbirala, prebirala časopise, poslušala radio in igrala šah. SZDL je naročila že vse potrebne časopise in revije, prostor pa je odstopila Kmetijska zadruga v Naklem.

V sredo je odpotovala v Bremen v Zapadno Nemčijo 8-članska ekipa jeseniškega šahovskega kluba. Jeseničani bodo s tamkajšnjim šahovskim klubom podjetij odigrali dvojbo. Jeseničane zastopajo: ing. Sešek, Jan, Z. Strumbl, Korošec, Tušar, Langus, Stibil in I. Strumbl, pokroviteljstvo nad turnejo pa je prevzel Jože Ulčar. Predvidoma pa bodo v prihodnjem mesecu šahisti Bremena gostje Jeseničanov.

Še nekaj drobnih v sliki iz Kranja

TELIČEK »PRITLIKAVČEK«

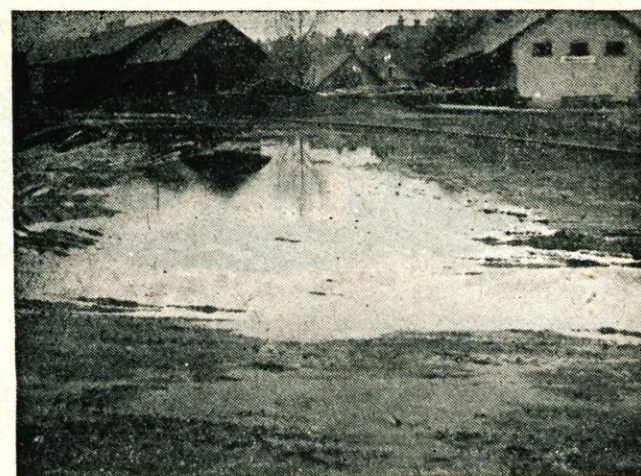
Posestniku Jalnu na Hujah pri Kranju je oktobra meseca tele 10 mesecev in da je bilo 500 kilogramov težka krava, kljub temu majhno. Normalna

oteletila nenavadno majhnega teleta — telička »prtilikavčeka«. Ob porodu je ta majhna živalca tehtala le 10 kg, po štirih tednih, ko so jo zaklali, pa 18 kilogramov. Zanimivo

KRANJSKO JEZERO ALI KAJ?

Ne, pač pa del železniške postaje v Kranju in to tisti do postaje, kjer je morda največji promet. Da je to res,

si dobro oglejte sliko. Prav gotovo je dovolj zgovorna! Seveda ni vedno tako kot kaže slika, vendar pa se temu »čudovitemu pojavu« ne more nihče izogniti ob deževnih dneh in še nekaj dni po njih. Zanimivo pri tem pa je, da

NI »ČISTO MRTEV«, LE...

No, takih primerov bi v Kranju lahko našli tudi več, morda vsak dan. Na sliki vidite moža, ki je zaradi »teže« alkohola podlegel, denarnico pa ima toliko »lažjo«, da ga ne more več držati v »ravnotežju«. Malo pred tem, ko ga je posnel naš fotoreporter, ga je natak polival z vodo in ga hotel spraviti k sebi, kot pravimo. Prav gotovo bi bilo bolj pametno in tudi edino pravilno, da bi mu natak pred tem ne dal toliko piti. Da, tako se dogodi tudi v »Delikatesi«, čeprav nikjer nima napisa — gostilna.

IZGUBLJENE MILIJARDE

Smrt stane več kot celo življenje

Nezadovoljene materialne potrebe človeštva in milijarde, ki jih človeštvo daje za oborožitev, to je nedvomno največji paradoks epohe, v kateri živimo. Politika blokov in hladna vojna, ki sta sledili svetovni katastrofi 1939 do 1945, sta imeli zvestega sopotnika — oboroževanje, brez katerega ne bi mogli biti to, kar sta. Svetovne sile so leto za letom dajale in še dajajo ogromne zneske, vlagajo materialna sredstva in intelektualne napore za oborožitev, da bi tako dosegle ravnotežje in se s tem zavarovale pred napadom tekmovalk. Hkrati pa gladujejo milijoni ljudi in se borijo za samoohranitev, v stalni življenjski nevarnosti pred stihijo.

Danes na svetu živi čez dve in pol milijarde ljudi, več kot milijard in pol pa jih je podhranjenih. To so predvsem prebivalci nerazvitih dežel, ki zajemajo ves afriški kontinent, domala vso Azijo, pretežen del Latinske Amerike in celo nekatere južnoevropske države. Povprečno trajanje življenja je v teh nerazvitih deželah od trideset do štirideset let. Zaradi pomanjkanja umira v Indiji v prvem letu starosti 15 odstotkov novorojenčkov, a 40 odstotkov otrok umre pred petim letom. Samo od malarije boluje v svetu čez 300 milijonov ljudi, umre jih pa okrog tri milijone letno.

Približno 60 odstotkov svetovnega prebivalstva uživa samo 15 odstotkov skupnega svetovnega dohodka, kar je

komaj 50 do 60 dolarjev na prebivalca. To pa v času, ko se za oborožitev dajejo astronomski zneski, ki bi — brez pretiravanja — marsikatero deželo lahko rešili bede in zaostalosti.

Pomoč nerazvitim deželah je danes, ko je svet zaradi velikega tehničnega napredka postal celota, gospodarska nujnost. Posamezna narodna gospodarstva so že v tej meri med seboj povezana, da se krize, neuspehi in zaostalost v eni državi nujno odražajo v gospodarstvu drugih držav. Neenakost med nerazvitimi in razvitimi deželah je tudi potencialni vir vojnih spopadov, ki jih danes ni več moči lokalizirati in osamiti. Živimo v dobi atomske tehnike in takih spopadih bi se danes izprevrili v katastrofo, kakršne človeštvo še ni doživelo in ki bi jo komaj lahko preživel.

Oboroževalna tekma je od mnogih držav terjala celo do 50 odstotkov njihovih proračunov. V vsem svetu je samo v letu 1954 v vojne namene uporabljen čez 100 milijard dolarjev. Sovjetska zveza je leta 1952 v vojne namene porabila 113 milijard rubljev, 1953 pa 112 milijard rubljev. Velika Britanija je v letu 1953 v te namene izdala 1748 milijonov funtov. Francija 1416 milijard frankov, Združene države Amerike pa 48 milijard dolarjev.

Ne samo velike sile, temveč tudi majhne in nerazvite države so se bile prisiljene oboroževati. To je zlasti veljalo za čas po letu 1949, t. j. po

zaključku korejske vojne. Tako je v Pakistanu šlo v letu 1950 50 odstotkov, a leta 1953 48 odstotkov proračunskih sredstev za oborožitev, v Siriji leta 1950 29 odstotkov, leta 1953 pa 27 odstotkov, v Egiptu leta 1950 18 odstotkov, leta 1953 pa 20 odstotkov proračuna itd.

Te številke pa nam povedo mnogo več, če jih gledamo izražene z materialnimi dobrinami, ki bi jih bilo človeštvo deležno, če bi za oborožitev namenjene zneske dajalo za dvig življenjske ravni.

Po pisanju neke ameriške revije bi sredstva za oborožitev, ki se porabijo v enem letu, zadostovala za izgradnjo 200 Panamskih prekopov ali za izdelavo tolikega števila avtomobilov znamke »Chevrolet«, da bi z njimi lahko štirikrat obkrožili zemeljsko oblo.

Strokovnjaki OZN so izračunali, da bi se življenjski standard v nerazvitih in zaostalih deželah lahko dvignil za 20 odstotkov le s pičlimi 13 in pol milijardami dolarjev pomoči, kar bi — po besedah bivšega predsednika ZDA Trumana — zadostovalo, da bi se za 25 naslednjih let zagotovila polna zaposlitev ameriškega delavstva. ZDA so v letu 1951 dale Zahodni Evropi ekonomsko pomoč v višini 1 milijarde 489 milijonov dolarjev, vojne pomoči pa v znesku 4 milijard 795 milijonov dolarjev.

Predsednik Eisenhower je leta 1953 v svojem tradicionalnem letnem poročilu ameriški ljudstvu navedel sledeče podatke: en moderen rušilec stane toliko, kolikor bi stala najudobnejša stanovanja za osem tisoč ljudi (danes imajo samo ZDA čez 750 takih rušilcev); en težki bombnik stane kolikor električni centrali za dve mesti s po 60.000 prebivalcev ali pa dve najmodernejši opremljeni bolnišnici; lovsko letalo stane kolikor 13,5 milijonov kg pšenice (v letu 1944 so v ZDA izdelali čez 96 tisoč takih letal, v Sovjetski zvezi čez 30 tisoč, v Angliji čez 29 tisoč in v Nemčiji čez 30 tisoč). Če bi vso pšenico, ki bi jo dobili za ta letala naložili na tovorni vlak, bi bil ta tako dolg, da bi se ovil 45 krat okoli sveta.

Jasno je, da bi bila sodobna atomska vojna dosti dražja, kot so bile vse dosedanje, v katerih so uporabljali tako imenovano klasično orožje. Tako ameriški admiral Veachut ceni, da je v rimskih ča-

sih en ubit sovražni vojak stal Cezarja le pol dolarja (stroški za kopje, ščit in meč), v Napoleonovih vojnah je stal že tri tisoč dolarjev, v prvi svetovni vojni 22 tisoč dolarjev, v drugi svetovni vojni pa je en ubit nemški vojak Američane stal 250 tisoč dolarjev. V bodoči vojni, v kateri bi se uporabljalo atomsko in hidrogensko orožje, v tako imenovani atomski vojni, bi po računih tega admirala vsak ubit vojak stal nič manj kot milijon in sto tisoč dolarjev.

Kot vidimo, so sredstva, ki se danes trošijo za proizvodnjo orožja za uničenje enega samega človeškega življenja dosti večja, kot vsa tista sredstva, ki jih povprečni človek v vsem svojem življenju porabi za svoj goli obstoj.

Hudomušne ISKRICE

Prometne težave. V Kölnu je pomirila nevesta nepotrepežljivega poročnega uradnika s tem, da bo njen ženin prišel prav za gotovo takoj — ko bo našel prostor za parkiranje svojega ženitovanj-

skega avtomobila. Do njegovega prihoda pa da lahko igra na orgle. Igral je eno uro in četrt.

Nagradno vprašanje. Neki angleški časopis je razpisal potovanje na Bermudske otoke kot nagrado za najboljši odgovor na vprašanje:

»Katere skupne poteze ima časopis in ženska?« Zmagala je neka poročena dama z odgovorom: »Od obeh teh stvari mora imeti človek svoje lastne in sosedove pustiti pri

STO MILIJONOV MOTORNH VOZIL

Zahodnonemški industrijski inštitut je objavil podatke, po katerih bo na vsem svetu kmalu sto milijonov osebnih in tovornih avtomobilov. Na prvem mestu so ZDA s 60 milijoni vozil, za njimi Anglija (4,5 milijonov), Francija (4 milijone), Kanada (3,6 milijonov), Sovjetska zveza (2,6 milijonov), Avstralija (1,9 milijonov), Italija z 1,1 motornih vozil itd.

DEVET STO LET?

Zdravnik John Björksen iz Visconsina pravi, da bi ljudje lahko doživeli starost do devet sto let, če bi njihove molekule ne izgubljale energije. Molekule so sestavljene iz različnih elementov, ki sestavljajo snov. Dr. Björksen pravi, da je delal na tej teoriji štirinajst let in da je spoznal dva poglavitna vzroka smrti: otrdelost krvnih žil in krhkost kosti. Zdravnik je ugotovil, da desetletni otrok obnovi vsako uro po en odstotek molekul svojega telesa in se torej obnovi ves njegov organizem v štirih dneh, medtem ko je na primer stoletnik inerten 40-odstotno.

NAJMANJŠA KAMERA

Neko nemško podjetje je pred kratkim izdelalo najmanjšo filmsko kamero na svetu »Rolen 8«, ki tehta le 375 gramov in lahko dela tudi posamezne posnetke z eksponažo štiridesetinko in šestotinko sekunde. Objektiv te drobne kamere meri 7,5 mm, osem milimetrov široki film pa je sedem metrov dolg.

Morski razbojniki 1955

Najmanj od leta 1950 je križarila ob italijanski obali skrivnostna ladja, ki je delala isto kot nekdanji pirati: napadla in izginila je kot prikazen, ne da bi ji mogli do živga. In kar je še bolj zanimivo: napadala je samo tihotapce, ki so se sami ogibali srečanj z zakoni in zato roparskih piratov niso upali naznaniti policiji. Pred nedavnim pa je kapitan pošastnega broda napravil usodno napako: zmenjal je križarko finančne obmejne službe »Spanedda« s tihotapsko ladjo! Nekaj ur po zmeje je brod z imenom »L. Orme« zaplul v pristanišče

v Livorno in posadko so vtaknili pod ključ.

Ladja je plula pod angleško zastavo, v času napada pa je razvila črno zastavo s srebrno se lesketajočo mrtvaško glavo. Na krovu so našli strojnice, s katerimi so zaustavljali tihotapske ladje, in nič manj kot 400 zabojev — cigaret! Doslej še niso mogli ugotoviti, kdaj in kako so morski razbojniki 1955 »delovali«; posadka namreč o vsem molči, tudi o višini plena. Kapitan je iz Anglije, posadko pa sestavljajo pretežno Marokanci.

nasilje in fašistično suženjstvo. Tako je John Cowley mislil že tisto jesen leta 1939 in se zato prostovoljno javil v vojsko. Prišla so leta velikih porazov, ujetništva, trpljenja, nasilja in vendar se je človeštvo prebujalo skozi njega. Prebujalo se je in prebilo. Zdaj se že približujemo svojemu cilju.

In kakšen bo ta cilj? Ali bo postalo človeštvo boljše? Ali bo postalo res človeštvo? Skupnost, ki bo priznala vsakega človeka? Ali bo izgubilo svojo dosedanja nelepo resničnost, da tvorijo človeštvo samo tisti, ki se ne menijo zate? Če bo človeštvo ostalo pri starih sestavinah, je sedanjí boj zamenj! Zaman je vsa kri, prelita v Evropi, Aziji, Afriki, če se stare sestavine človeštva ne bodo razkrojile in če ne bodo vsakega posameznika cenili kot človeka. Zaman je ves boj, če bo človeško dostojanstvo užival le tisti, ki ima denar in položaj. Ta vojna bo morala spremeniti nadrejene in podrejene odnose med ljudmi in narodi v resnično enakopravnost.

Tako je mislil John Cowley, ko ga je zamenjal kodrolasi blondinec Pepček. John je slekel komandantov plašč in ga dal Pepčku. Nekaj časa je še postal pri njem in rekel: — Kakšna čudovita tišina. Kakor da bi ne bilo vojne. — Potem je šel v koč, ki je bila prijetno topla. Zaspal je in se prebudil šele, ko je bil že visok dan.

Lačni so bili, a nobeden tega ni rekel. Vsa se je bal, da bi s tem glad še povečal. Jutri bodo itak na Možaklji in tam bodo našli partizane. Prav gotovo jim bodo dali jesti.

Popoldne — do mraka je bilo še dobro uro — so zapustili planino. Johnu je postajal svet vedno bolj znan. Spustili so se po isti strmini, po kateri sta zdrsela z Irwingom, ko so nanju ustrelili Nemci. Prišli so na isto stezo, kjer je zasledil Irwingovo kri in zaman iskal izgubljenega prijatelja. V strmini — takrat levo, zdaj desno — je našel robček z uvezenim imenom: Mary. Se zdaj ga nosi s seboj. Izročil ga bo Irwingovemu dekletu, ko jo bo poiskal.

Na stezi ni bilo več snega. Menda smo danes zadnjega novembra. Menda. Nihče ni zadnje čase štel dni. Vsi so bili skoro enaki. Današnji, šele današnji je bil drugačen. Morda zaradi snega, ki je tu v nižini izginil? Morda zaradi pričakovanja, kdaj bodo prečkali nevarno mesto in se preko Možaklje vzpeli v svet, ki ga kontrolirajo že nekaj mesecev partizani. V tem pričakovanju je postajal glad znosnejši.

Šli so čez jaso — Johnu že dobro znano — in zavili med smrečje. Tudi to smrečje je srečal že pred mesecem. Tedaj pa jih je napravilo oprezne oddaljeno brnenje kamionov.

Polegli so med gosto smrečje nad čistino, pod katero se je risala cesta.

Brnenje je prihajalo iz zapadne smeri. Ni bilo treba dolgo čakati, ko je privozil prvi kamion, poln Nemcev, in odbrzel mimo. Za njim so privozili še trije.

Partizane je bolelo, da nimajo municije in da jih je tako malo. Kaka krasna priložnost, da bi iznenada napadli Nemce. Če bi bili vsi, kakor so bili še pred štirinajstimi dnevi, bi se zdaj Nemci znašli v ognju. Preden bi se osvestili bi jih popadalo že polovico. Saj so sedeli tesno drug pri drugem in rafali bi jih kosili kakor kosa travo. Tisti, ki bi ostali živi, bi bežali proti Jesenicam. In partizani bi prišli do obleke, čevljev, orožja, municije. Tako pa je brnenje kamionov zamrlo nekje za Hrúšico in komandant je od nemoči zastokal. Vso prvo polovico novembra je hodil čakati v zasede Nemce. Ni jih bilo in dan za dnem, vedno bolj zaskrbljen, se je vračal v taborišče praznih rok, brez plašcev, brez čevljev, brez tistega, kar bi borci za zimo potrebovali. In zdaj, ko so nemočni, se jim je nudila prilika, prekrasna prilika. Tistih deset nabojev, ki jih ima v hitrostrelki, je kakor posmeh.

Ob brnenju kamionov je skoraj pozabil, zakaj je pravzaprav tu na robu gozda nad cesto in progo in Savo. Sele sedaj je začel natančneje opazovati teren pred seboj. John pa je zašepetal Pepčku:

— Tam doli so zadnjič ubili kurirja, ki naju je hotel prepeljati preko.

— Upajmo na srečo, — je prav tako šepetaje odgovoril Pepček.

Zadnje čase so Nemci držali na tem mestu skoro vedno zasede. To je komandant vedel, ker ni bilo že več kakor dva meseca kurirjev od one strani, ki so kdaj pa kdaj prišli tudi v Ziljski bataljon, dasi ta ni spadal pod IX. korpus, ampak pod IV. operativno cono, pod katero sta spadala Koroška in Stajerska.

Teren med Možakljo in Karavankami bi lahko sicer prekoračili višje ali nižje. Bresti pa bi morali Savo, kar bi že itak izčrpale še bolj izčrpalo. Zato se je komandant odločil, da prekorači Savo čez brv, skrivajočo se za železniškim nasipom, ki so ga Nemci lahko uporabljali kot odličen zaklon.

Nemci so zasede postavljali navadno ponoči. Zato jih je komandant hotel prehiteti in ob prvem nadahu mraka prekoračiti cesto in skozi podvoz železniško progo ter prekoračiti Savo čez brv, ki je bila s te strani nevidna.

In če so Nemci v zasedi tudi sedaj? Ni mogoče.

Ali bi ne bilo bolje, da bi ostala v taborišču? Preživela teh nekaj mesecev do konca vojne kot ujetnika? Tudi drugi jih bodo in vrnili se bodo domov. Prav tako zmagovalci kakor vojaki s front... Irwing bi bil živ in vrnil bi se k Mary, dokončal študij in zaživel svoje življenje. Tako pa ga je zvabil s seboj on, John Cowley, idealist, ki ga je ujetništvo poniževalo in se ga je zato hotel rešiti. Sam bi šel, če nisi mogel prestajati ponižanja. Sam bi šel in ne vabil bi prijatelja s seboj, prijatelja, ki si ga v sili zapustil. Ali pa bi čakal še ti! Počakal konca vojne. Ujetništvo ni bilo tako težko kakor partizanstvo. Ni bilo nevarno. Hodil si na polje h kmetu delati in lačen nisi bil nikoli. Vsaj tako lačen ne kakor v partizanih.

John se je zdrznil. Ali res moralno propada? Se pogreza v take, za človeka, kakor je on, ponižujoče misli?

Ne tako, John Cowley! Ne tako!

Kako se pravi tisti slovenski pesnik »Manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim soncem sužnji dnovi«. Oni fant z bolnim obrazom mu je povedal njegove stihie in jih skušal prevesti v nemščino, ker angleško ni znal. Mnogo bolj blede so kakor v slovenščini, mu je rekel. Pomenijo pa tole: »Weniger schrecklich ist die Nacht im Grabe, als in der Sonne die versklawten Tage.« Šibak prevod. Res! In vendar kako resnična misel. Podobne misli je pisal Byron. Prešeren je bilo ime temu poetu. Kako rad bi ga bral.

— Če se vrnem, se bom naučil slovensko...

Temne misli je odnesel veter, ki je šumel v gozdovih okrog planine. Stih, njemu do nedavnega neznanega velikega poeta, so ga dvignili. Če je Irwing umrl, je umrl za veliko stvar, za svobodo človeštva. Tudi on trpi zdaj zanj in tudi partizani. Ti še najbolj! To je spoznal v tem mesecu, ko je bil med njimi. Se je. In še bo šel z njimi. Morda ne bo nikoli prišel do konca. Morda bo padel prej, preden bo človeštvo osvobodeno? Nič zato. Če bi se za svobodo nihče ne žrtvoval, bi zavladalo nad človeštvom